

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

600065573W

QUOD BONUM FELIX FAUSTUMQUE SIT.

UNIVERSITATIS LITTERARUM
VRATISLAVIENSIS

H. A. RECTOR

AUGUSTUS GUILIELMUS FOERSTER D.

CUM SENATU

*h. Meisinger. / 56.
Cat. 1104*

SOLEMNEM INAUGURATIONEM SUCCESSORIS
IN MAGISTRATU ACADEMICO

D. FRIDERICI BENEDICTI WEBER

DIE XXIV. OCTOBRIS

HORA XI.

IN AULA LEOPOLDINA

CELEBRANDAM

INDICIT.

SUBJUNCTUM EST GLOSSARIUM VETUS LATINO-GERMANICUM E CODICE TREVIRENSI PRIMUM EDITUM
AB AUG. HENR. HOFFMANN PHIL. DOCT. BIBLIOTHECAE REGIAE ET UNIVERSITATIS CUSTODE.

VRATISLAVIAE,
TYPIS UNIVERSITATIS. MDCCCXXV.

303. e. 200.

Haud raro evenit, Commilitones humanissimi, ut qui in album academicum referuntur, summi, cujus causa litterarum universitates adire fas est, finis aut ipsi sibi parum conscii, aut certe in studiorum ratione componenda immemores sint. Quod non horum tantum juvenum causa, qui angusto paucorum annorum, doctrinae studio in academiis impendi solitorum curriculo frustra transacto, plerumque gravem et temporis et virium jacturam nullo malae conscientiae angore et sollicitudine restituere atque emendare valent: sed ipsarum quoque universitatum litterariarum ipsiusque reipublicae, haec disciplinarum altiorum domicilia munifica liberalitate et condentis et exornantis causa magnopere dolendum est. Etenim academiarum ad liberalium doctrinarum culturam publice institutarum ea est conditio, ut quicquid ex iis utilitatis in civitatem redundet, idem ad singulorum quoque salutem atque commodum pertineat, et quod fuerit in fundandis eis splendideque instruendis reipublicae consilium, id ad irritum omnino redigatur, nisi et ipsi juvenes, in earum disciplinam sese tradentes, ejus cujus causa litterarum universitates adire honestum unice atque decorum est, compotes re vera fiant. Neque vero desunt omnino, licet, si cunctam studiosorum multitudinem inspexeris, perexiguum esse eorum numerum jure gloriemur, qui aut natura pravi, aut mala consuetudine depravati, haec ipsa doctrinae vitaeque honestatis sacraria non aliam ob causam irrumpere conentur, quam ut scholasticae disciplinae vel patriae potestatis jugo tandem aliquando exempti, effrenata licentia in omni flagitiorum atque libidinum genere volutari queant; — libertatem scilicet academicam, turpiter fingentes, hoc ita ferre, ut prodigus, dissolutus, iners at-

que ignavus, lectiones publicas, quibus nomen forte idcirco professus fueris, ut praeceptoribus saltem litteris vacare fallaciter videaris, frequentare, aut domi librum studiorum causa evolvere haud cogitans omnino, ludo potuque noctes ad luminis ignes pervigilare, diei optimam partem dormitando perdere, quod superest, turpi sordidarum cauponarum commercio conterere; nummis porro, quos provida parentum cura ad vitae sumtus necessarios suppeditaverit, foedissima luxuria dilapidatis, aes alienum praeter modum conflare; denique, ubi flagitiorum tuorum reus factus fueris, mendacio impudenti judicem fallere bonorumque omnium contemptum flocci facere, et honestum et vero studioso dignum habeas: — dum modo verbo vultuve haud inultum te offendi patiaris! Quid tandem, quaesumus, tali juvene, a vero vitae academicae fine in totum aberrante atque in certissimam perniciem temere ruente, miserius magisque miserandum; quid eo, non solum parentum spem, ex sollicitudinum et impensarum, pro filii dilecti ad virtutem atque doctrinam eruditione lubenti animo sustentarum mole merito conceptam, sed etiam patriae, egregia munificentia litterarum universitates omnibus omnino quae ad doctrinae studium et adjuvandum et augendum facere possint, adornantis, justissimam expectationem improbe fallente, aut ingratius unquam aut turpius cogitari potest? — Verum ab injucunda hujus imaginis contemplatione jam animum eo laetius avertere licet, quo confidentius sperandum est, fore ut vigilantibus non minus magistratuum academicorum et praeceptorum omnium cura atque industria, quam Vestri potissimum, Commilitones humanissimi, qui verum virtutis atque doctrinae studium toto pectore amplexi estis, gloriosi exempli auctoritate, damnamam illam ad pigritiam vitaeque turpitudinem proclivitatem, passim adhuc obviam, magis magisque indies reprimere ac tollere contingat! Veremur autem, ne vel plures eorum, qui talem morum pravitatem justo omnino odio detestantes, discendi causa litterarum universitates adeundas esse haud ignorant, principali tamen ac summo studiorum academicorum fine magnam partem excidant, utpote cum disciplinae, ad ipsum

illud, quod sibi delegerunt, vitae civilis genus proxime spectantis praecepta, immo ultra quam ad examen feliciter superandum opus fore noverint, memoriae suae infigendo, et officio suo et reipublicae expectationi egregie satisfecisse opinentur. Provenit ex hac angusta nimis ac minuta studiorum academicorum aestimatione vituperandus ille bonarum artium ad politiores humanitatem pertinentium neglectus, quo quidem invalescente, fieri non potest quin omnis doctrinae solidioris fundamenta convellantur atque labefactentur. Equidem illarum quoque disciplinarum, quae certum aliquod officium munusve in civitate obeundum proprie adtingunt, liberalis atque ingenua natura in eo vel maxime cernitur, quod nihil fere in iis proficere possit, nisi qui studiorum simul humanitatis, philosophicorum, historicorum atque philologicorum, diligenti tractatione et ingenium ad doctrinam et animum ad virtutis amorem perpoliverit. Quae cum ita sint, quamcunque quis provinciam publice sibi quandoque demandandam delegerit, nunquam non memorem esse oportet, ad officii suscepti partes religiose implendas neutiquam sufficere, ut artis suae regulas bene calleat, et in exercendis eis adprime versatus sit, sed potius ingenio, adsidua litterarum consuetudine ad eruditionem conformato, ideoque et peculiaris suae disciplinae intelligentia funditus imbuto unice opus esse. Quod si tenemus, de summo ac vero litterarum universitatum tum condendarum tum adeundarum fine vix est quod dubitemus. Adparet enim, eas minime idcirco publice institutas largeque et liberaliter exornatas esse, ut sacrorum antistites vel iudices vel medicos ad artem suam factitandam tanquam ad opificium aliquod mercedis causa tractandum condocerant, sed potius ut viros ingenuis litteris solide eruditos, nec minus doctrina quam morum humanitate vitaeque elegantia nobilitatos suppeditent, quibus ecclesiae et reipublicae ministeria, ad Dei Optimi Maximi gloriam veramque patriae salutem religiose gerenda, fidenter ac tuto committi queant! Agite igitur, Commilitones carissimi, Juvenes nobilissimi, praeclarum hunc viroque ingenuo unice dignum studiorum academicorum finem animis Vestris firmiter infixum teneatis! Nolite quae

Vobis ad promovendum ingenii cultum, munifica manu oblata sunt, aut maligne abjicere aut temere contemnere, nec unquam memores esse desistatis, qua via incedendum, ut doctrinae et virtutis laudem adsequamini, eandem ad veram ac duraturam Vestram ferre salutem! Quare pro sincero nostro erga Vos amore facere non possumus, quin Vos hoc loco etiam atque etiam adhortemur et obtestemur, ut qui hanc viam ingressi estis, eam constanter tenere pergatis, qui vero ab ea adhuc alieni estis, ingredi eam quantocius haud cunctemini! Praeterea ea Vos fiducia repletos esse jubemus, nos Vobis ad eruditionis gloriam adnitentibus nullo loco neque docendo neque suadendo unquam esse futuros!

Dedit nobis hanc Vos commonendi opportunitatem instans magistratum academicorum, quos annuos esse sapienter constitutum est, in annum futurum creatorum solemnis inauguratio. Etenim decurso jam almae Viadrinae nostrae Vratislaviam translatae anno decimo quarto, suffragiis collegarum fascis academici in annum sequentem decreti sunt Viro Ornatissimo ac Celeberrimo,

FRIDERICO BENEDICTO WEBER

Philos. et Jur., Utr. Doct. Oecon. et Scient. Camer. Prof. Publ. Ord.

quem Vobis, Commilitones humanissimi, Vestri Vestrorumque commodorum studiosissimum commendaturi, vix est quod Vos adhortemur, ut, quod dextra data, cum inter cives academicos referebamini, jam spopondistis, obedientiam ei atque reverentiam, quae legitimo magistratui debentur, sedulo ac semper praestare haud gravemini; ita enim recentissimo tempore legibus atque magistratibus e lege Vobiscum agentibus obsequium Vos praestitisse fidele promptumque laetati sumus, ut, quod hoc loco magna cum gloria Vestra praedicare fas est, anno modo elapso, ne unius quidem e communione universitatis nostrae publice excludendi dira nobis necessitas imposita fuerit. Agite dum, Juvenes nobi-

lissimi, splendidam hanc laudem et Vobis ipsis et almae nostrae Viadrinae partam, non modo non imminui unquam patiamini, verum etiam augeri eam indies atque promoveri studeatis; — probe scilicet gnari, firmissimum ingenuae libertatis praesidium in legum justitiaeque religione integra sospiteque servanda vel unice positum esse!

Jam vero publica fascium et insignium academicorum ad novum Rectorem atque Senatum translatio, in aula nostra majore, solemnitate consueta, celebranda, in diem XXIV. Octobris, hora XI. matutina praestituta est. Quod dum publice declarare officii nostri esse duximus, reliquum est, ut Virum Perillustrem, qui supremi civitatis nostrae regiminis vice atque mandatu speciali rerum nostrarum academicarum administrationem ad tempus moderatur, Proceres urbis nostrae Excellentissimos Gravissimos, universos ac singulos suo quemque loco et dignitate conspicuos, Patronos denique et Fautores bonarum litterarum omnes, ea qua par est reverentia atque observantia invitemus, rogemus, hanc ut academicam solemnitatem praesentia sua condecorare haud dedignentur. Vos vero, Commilitones humanissimi, ut hujus diei solemnibus frequentes adesse velitis, vix est quod exhortemur; probe enim scitis, vota pro reipublicae nostrae litterariae incolumitate pie nuncupanda ad vestram quoque ipsorum spectare salutem.

Quo verecundiae officio impleto finem scribendi facere possemus, nisi in academia nostra usu sapienter receptum esset, ut solemnium novi Rectoris atque Senatus inaugurandi renuntiationi, quasi corollarii loco, disputatio de argumento qualicunque, e latissimo litterarum ambitu deprompto subnectatur. Cui quidem consuetudini animo lubenti obtemperaturi, haud ingratum fore hujus rei peritis duximus, si *ἀνίστορον* aliquod praeae linguae germanicae, (theotiscae quam dicunt,) monumentum, quod Vir Clarissimus, Augustus Henricus Hoffmann, Philos. Doct. bibliothecae nostrae custos,

nobiscum humanissime hunc in finem communicavit, hoc loco evulgaremus. Exstat nimirum in bibliotheca publica Trevirensi Codex membranaceus, foliorum forma octonaria LXXIX, nisi jam exeunte seculo XI., tamen XII. ineunte nitidissime exaratus, quem Hoffmannus noster, data occasione, accurata manu descripsit. Inest autem huic codici, quod et inscriptione „Summarium, id est glosar,“ in fronte prologi posita, significatur, librorum Isidori Etymologiarum epitome, peculiaribus quibusdam additamentis aucta, et novem libris, quibus decimus, vocabulorum maximam partem in bibliis sacris obviorum interpretationem continens, subjunctus est, partita. Singuli libri in plura capita, suis quaeque inscriptionibus insignita, distributi sunt. Glossae germanicae, ab eadem manu, quae totum opus exaravit, scriptae, textui ipsi insertae, non interlineares sunt, quod etiam fini operis, quippe erudiendae juventutis causa conscripti, vel maxime conveniens esse videtur. Triplicem vero hujus summarii utilitatem statuere licet. Primum quidem, ad suppleendam atque corrigendam linguae germanicae cognitionem, mirum est quantum proficiat. Plurium enim verborum originaria ac genuina formatio, post saeculorum decursum sensim adtrita atque detorta, lucidius exinde apparet; multorum quoque, quorum perplexa aut anceps hucusque fuit significatio, veram ac propriam notionem suppeditat, tum rerum dispositio per totum opus constanter servata, tum latinae vocis ubique adjunctae *συμωρυμτα*. Haud leviori momento secundo loco ea ponenda sunt, quae summarium nostrum, omnes fere vitae Germanorum publicae privataeque rationes perstringens, ad historiae potissimum saeculi XI. internae indolem penitus perspiciendam confert. Denique tertio loco haud exiguum esse novorum verborum barbarae quam dicunt latinitatis copiam ex hoc glossario hauriendam, facile concedet, quemcunque ea, quae sequentibus proposita sunt, cum Dufresnii, Carpentierii et Adelungii glossariis vel obiter tantum conferre non piguerit.

GLOSSAE TREVIRENSES.

Incipit prologus in librum qui intitulatur summarium, id est
glosár.

Quamvis ut quidam sapiens ait, viro captare flosculos turpe sit et fulcire se notissimis vocibus, tamen salva pace eorum qui perfectos habent sensus, illis qui pueri sunt sensibus, eo quod minus aliquid certi capiant, istos late collectos redolendos sententiarum flosculos ediscendos offerimus. Derideant me licet quique procerum utpote circa flosculos occupatum, non dubito quin haec adhuc rudibus multum utilitatis conferant, si tenaci memoriae condant. Praeterea brevitati studere omnimodis censuimus; quo etiam inerti et labili memoriae consulimus. Siquis vero aliter sapiens in etymologia Isidori perlegat, et si in nostro summario ambigit, illius testimonio fidem adhibebit. Summarium autem nomen hoc opusculum non inconvenienter habebit, eo quod multarum rerum summam tangit et nomina perstringit. Singulis autem libellis aliquam congruentem formulam nisi sumus dare, ut in sequentibus titulis lector poterit considerare. Nam *primus* liber continet de variis dogmatibus; id est de disciplina. *Secundus* de omni quod vivit, sentit et discernit. *Tertius* de omni quod vivit per viriditatem, ut est de arboribus, de herbis. *Quartus* de omni quod movetur, sed non vivificatur, hoc est de mundo, de ventis, de fluminibus. *Quintus* habet de his quae inveniuntur sub terra, id est de lapidibus, de metallis. *Sextus* de receptaculis hominum, in quo est de urbibus, de aedificiis. *Septimus* textitur de variis officiis et nationibus hominum, uti est de clericis et sacris ordinibus. *Octavus* de vestimentis et alimentis et potibus et vasis escariis. *Nonus* de instrumentis artificum, de bellis et morbis et remediis. *Decimus* de interpretatione quorundam verborum in scripturis repertorum, qui per alphabetum dispositus est. Sane in interpretatione nominum quem certum testem adhibeam, non invenio, sicut in etymologia Isidorum, nisi varia exemplaria, quaelicet non usque quaque adprobata, tamen non omnimodo etiam improbanda, unde peto, ut si quid in hoc est erratum, a diligentioribus fiat correctum.

II. 2. De homine et partibus ejus.

- A. áno-*Avus*. áldrano-*Proavus*. úrano-*Abavus*. ána-*Avia*. stiefater-*Vitricus*. stiefmuoter-*Noverca*. kebeswib-*Concubina*. gella-*Pellex*. fordrun-*Parentes*. suni I kint-*Filii*. dohter-*Filia*. stieffsun-*Privignus*. einborner-*Unigenitus*. éristborner-*Primogenitus*. der
 5 ivngifto-*Novissimus*. zogevvnsciter-*Adoptivus*. | bruoder-*Fratres*. buchbrovder-*Uterinus*,
qui ex diversis patribus et uno nascuntur utero. swefter-*Soror*. suefterfyn-*Sororius*.
 uetewo-*Patruus*. ueterensun-*Patruelis*. bafa-*Amita*. basunsun-*Amitinus*. ohçim-*Avunculus*. muoma-*Matertera*. movmunfyni-*Consobrini*, I hoheimeßfyni. virworfener-
Abortivus.

10

II. 4. De affinitatibus et gradibus.

- érbo-*Haeres*. ebinerbo-*Cohaeres*. afdirherbo-*Prohaeres*. erbilofer-*Exhaeres*. náhister-
Proximus. gefibbo-*Consanguineus*. mán-*Mas*. brutegovm-*Sponsus*. gehileich-*Conju-*
gium. ungehita-*Innuba*. hibarige-*Nubilis*. witua-*Vidua*. fueher-*Socer*. eidum-*Gener-*
 fivger (leg. fuiger)-*Socrus*. fnór-*Nurus*. fuager-*Sororius*. genatero-*Comptater*. gauatera-
 15 *Commater*. tóto-*Adpater* I *patrinus*. tóta-*Admater*. fillol-*Filiolus*. stiefbroder-*Nover-*
carius. kynni-*Genus*. geflathe-*Generatio cet.* hiwisca-*Familia*. | widerunga-*Repudium*.
 funderunga-*Divortium*.

II. 5. De anima et ejus v. sensibus.

- kráft-*Vigor*. sterchin-*Fortitudo*. géfune-*Visus*. gihórda-*Auditus*. stánc-*Odoratus*.
 20 fmác-*Gustus*. birovvda-*Tactus*. fléisc-*Caro*.

II. 6. De membris hominis.

- hovbit-*Caput*. scetela-*Vertex*. gibilla-*Calvaria*. chalewa-*Calvitium*. hirni-*Cerebrum*.
 hirniscala-*Cervella*. hirniuel-*Maenica* (μήνις). ná-*Extrex*. lochi-*Capilli*. lochi-*Cin-*
cinni, *cirri*. tinewenga-*Timpóra*. antluzzi-*Facies*. wille-*Vultus*, *quod per eum voluntas*
 25 *cordis ostenditur*. tinna-*Frons*. ovgun-*Oculi*. ovgilin-*Ocellus*. ovgaphel-*Pupilla*. seha-
Acies. trahene-*Lacrymae*. ovgbrawa-*Palpebra*. uberbrawa-*Supercilia*. wetenbra-*Inter-*
 b. *cilium*, *spatium*, *quod est inter cilia et supercilia*. hufeli-*Genae*. wange-*Malae*. | kini-
 baccho-*Maxilla*. baceho-*Mandibula*. bart-*Barba*. grani-*Grenones*. óra-*Auris*. orfmero-
Austiria. nafa-*Nasus*. nafa crustvla-*Interfinium*. münt-*Os*. leffe-*Labrum inferius*.
 30 zunga-*Lingua*. cèni-*Dentes*. uorderecéni-*Praecisores*. scharpcèni-*Canini*. bacchocèni-
Molares. pilren-*Gingivae*. govmen-*Fauces*. flunt-*Palatum*. kinni-*Mentum*. racho-
Sublingium. undérchinne-*Submentum*. fluntbejn-*Rumen*. half-*Collum*. kela-*Gula*.
 halfadara-*Cervix*. blat-*Uva* (Zapfen im Halse). croph-*Struma*. ahfela-*Humerus*. árm-
Brachium. muse-*Tori*. ellin-*Cubitus*. ellinbogo-*Alenus*. ovchefin-*Alae* I *ascellae*. hánt-
 35 *Manus*. zefwa-*Dextera*. winftera-*Sinistra*. fúft-*Pugnus*. bæl-*Vola*. viingere-*Digiti*.
 damo-*Pollex*. | zeigare-*Index*. lancmar-*Impudicus* I *medius*. goltvinger-*Annularis*.
 orvinger-*Auricularis*. nagil-*Ungula*. lidilin-*Articulus*. brust-*Pectus*. brustlefel I cro-
 stila-*Cartilago*. dutton-*Ubera* I *mammæ*. dvttelin-*Mammillae*. hüt-*Cutis*. leder-*Corium*.
 sweiz-*Sudor*. sveizlocher-*Pori*. smero-*Aruina*. lide-*Membra*. gelichi-*Artus*. adrun-

Venae. stuphar-*Lanugo.* hungerhar-*Pili pubertatis* I *famis.* marg-*Medulla.* bein-*Ossa.* ribbi-*Costa.* fitta-*Latus.* ruccò-*Dorsum.* scultra-*Scapula.* ruggebratùn-*Palae,* sunt dorsi *dextra laeva*que *eminentia membra.* ruggebein-*Spina.* lendi-*Renēs.* lendibrato-*Ren* I *rien.* lancha-*Lumbi.* nabilo-*Umbilicus.* goffùn-*Clunes.* hinderdaeil-*Posteriora.* arf-*Culus* I *podex.* arfbelle-*Nates.* gimathi-*Virilia.* huffe-*Femora.* } hegedruose-*Inguen.* druof-*Glans* I *tollis.* druoselin-*Glandela* I *tosilla.* diech-*Coxae.* knie-*Genua.* knierado-*Poples.* bein-*Crura.* scincun-*Tibiae.* wadun-*Surae.* enchilin-*Talus.* riho-*Locus corrigae.* uovzi-*Pedes.* sola-*Planta.* uersina-*Calx.*

II. 7. De interioribus hominis.

inadere-*Viscera.* herza-*Cor.* furherza-*Praecordium.* blovt-*Sanguis.* lunga-*Pulmo.* 10 lebera-*Jecur.* milzi-*Splen.* mágo-*Stomachus.* cra-*Lien.* niero-*Renunculus.* nezzifmero-*Reticulum.* galla-*Bilis.* darma-*Intestina.* grozdarm-*Foetalis.* budeminc-*Omentum.* wamba-*Ventriculus.* uellelin-*Membrana.* búch-*Venter.* blafa-*Vesica.* harn-*Urina.*

II. 8. De aetate hominis.

kindlin-*Infans.* knappo-*Puer* I *pusio.* dirna-*Puella.* wesen-*Pupilli.* ivngelinc-*Juvenis.* 15 magid-*Virgo.* mannin-*Virago.* alder-*Senex.* aldherro-*Senior.* uralto-*Veteranus.* altrifo-*Silicernus.* altciergerner-*Veternosus;* dicitur etiam antiquus deceptor. grawi-*Canities.* álder-*Avitus.* altvi-*Avita.* dót-*Mors.* hovtec-*Cadaver.* rê-*Funus.* firuarnar-*Defunctus.* bigrabiner-*Sepultus.*

II. 9. De portentis.

20

rifo-*Gigas.* giduerch-*Pumilio.* húnthobiti-*Cynocephali.*

II. 10. De animalibus et jumentis.

scaf-*Ovis.* wider-*Vervex.* rám-*Aries.* lampb-*Agnus.* kylbira-*Aгна.* } kizzi-*Haedi.* bóch-*Hircus.* geiz-*Capra.* geizilin-*Capella.* steingeiz-*Caprea.* steinbóch-*Caper.* hirz-*Cervus.* hindun-*Cervam.* scelo-*Tragelaphus,* idem hircocervus I *platyceros.* hintcalb-*Hinnulus.* 25 hafo-*Lepus.* réch-*Cambolus* I *cambulos.* rechbóch-*Capreolus.* dammiltier-*Dammula.* lorichin-*Cuniculus.* sv'-*Sus.* uárch-*Porcus.* bér-*Verris.* barch-*Magalis.* sú-*Scrofa.* galzá-*Sucula.* spunnenarchelin-*Nefrendes.* eber-*Aper.* uztrib-*Singularis.* steir-*Juvenus.* uarro-*Taurus.* stozare-*Cornupeta.* brustláppa-*Palearia.* kvo-*Vacca.* kálb-*Vitulus.* kalba-*Vitula.* bifindiu-*Consternans.* sueiga-*Vaccaritia* I *amentum.* wifinde-*Bubali* I 30 *vesontes.* urohsen-*Uri.* olbende-*Camelus.* olbenda-*Camela.* esil-*Asinus.* esellin-*Asellus.* wildefil-*Onager.* róf-*Caballus.* gizalróf-*Alipedes.* celter-*Ambulator.* fatelróf-*Sellarius.* formare-*Saugmarius.* } röt róf-*Badius equus* I *phoenicatus.* aphelgraróf-*Glaucus e.* gélo-*Gilvus e.* blancróf-*Candidus e.* bleichróf-*Pallidus e.* vizziluehróf-*Petili,* dicuntur qui albos pedes habent. blafróf-*Pallidi,* dicuntur qui albam frontem h. svarzróf-*Niger* 135 *mauron.* stuotróf-*Equiferi.* brun (róf)-*Mannus,* equus brevior, quem vulgo brunicum, vel brunitionem vocant. egidare-*Arpagarius* (*al. erpicarius*). pfariurit-*Paredrus,* est vilis equus. merha-*Equa.* uólo-*Poledrus.* uulhin-*Pultridus.* stuot-*Equaritia.* mul-*Mulus.* wolfbizo-*Lyciscus ex lupo et canis matre.* heingift-*Caba.*

II. 11. De bestiis.

dier-*Bestiae*. lévo-*Leo*. léulin-*Leunculus*. bard-*Pardus*. lehard-*Leopardus*. helfant-
 1. *Elephas*. grifo-*Gryphes* & *cristes*. élaho-*Alx (alces)*, & *flanz*. héro-*Ursus*. /wolf-*Lupus*.
 lühf-*Lynx*. biber-*Castor*. ódder-*Lustrus* & *luter (lutra)*. fuhf-*Vulpes*. foha-*Vulpecula*.
 5 hünt-*Canis*. welphe-*Catuli*. miltebella & brechin-*Lycisca*. fufin-*Suses*, dicuntur magni
canes. wint-*Spartus*. winzoha-*Sparta*. rúdo-*Molossus*. zoha-*Canicula*. affo & affin-
Simia. dähf-*Melus* & *taxus*. marder-*Martarus*. zobel-*Febelus*. illitifo-*Hyaena* & *puto*,
nis. hármó-*Migale*. éichurn-*Spiriolus* & *squirius*. kazza-*Murio*.

II. 13. De minutis animantibus.

10 igil-*Ericius* & *erinacius*. spizo-*Sorex*. wifela-*Mustela*. muwerf-*Talpa*. radda-*Glis*.
 héimo-*Grillus*. ameiza-*Formica*.

II. 14. De serpentibus.

drhacco-*Draco*. natra-*Vipera*. lintwrm-*Jaculus*, vocatur in psalmo sagitta volans.
 blindeslichó-*Caeculus*. egidesha-*Lacerta*. mol-*Stellio*.

II. 15. De vermibus.

15 spinna-*Aranea*. spinnewepe-*Casses*. egila-*Sanguisuga* & *hirudo*. rvozwrm-*Rubicer*.
 fneggo-*Limax*. grafewrm-*Eruca*. holzwrm-*Teredo*. milia-*Tinea*. dovwm-*Serpedo*.
 fvirra-*Surigo*. regenwrm-*Lumbricus*. lvisi-*Pediculi*. flóch-*Pulex*. niz-*Lens*, dis. mado-
Tarmus. wantlul-*Cimex*.

II. 16 De piscibus.

20 húfo-*Ipocus*. stúro-*Rhombus*. lahí-*Esox*. salmo-*Gamarus* & *poleris*. alant & munewa-
Capito & *capedo* & *dendex*. ag-*Clama*. hechit-*Lucius*. berlich-*Perca*. alcho-*Thymallus*.
 fórhana-*Tactuca* & *trutta*. al-*Anguilla*. lántfrida-*Muraena* & *lampetra*. chresso-*Gracius*.
 grundila-*Turonilla* & *gradius*. scvopa-*Squama*. flozzun-*Pinnulae*. rógan-*Poligranium*.
 25 walrin-*Balenae*. wal-Cete (τὰ κήτη). /milecha-*Thynni*. nichel-*Crocodilus*. hechit-*Lupus*.
 charofo-*Carabus (carpio)*. nunoga-*Mugilis*. merihunda-*Marini canes*. harinc-*Alec*.
 al-*Anguilla*. krebiz-*Cancer*. musculun-*Conchae*. bresma-*Lulligo (Loligo)*. frósch-*Rana*.
 froschilin-*Ranunculus*. lithuf-*Sepius (Is. sepia)*. zigena-*Srotus (Θολοα, Σίγ)*. scelio-
Thinna (tinca). hafela-*Clebia*. steinbiza-*Amio*. culhovbit-*Gobio*. bleicha-*Solea*. stechela-
 30 Serra. phafendumo-*Suilla*. barbo-*Parus*. hylare-*Milago*. cofna-*Glaucus*. roduoga-
Mitilus. erline-*Escaurus (Is. Scaurus)*. rupba-*Trutta*. cárpfo-*Cephalus*. halpfisc-
Pecten (al. pecten.). milcha-*Thynnus*. ifal-*Sarus (al. Sargus)*. fnazo-*Melanurus*.

II. 17. De avibus.

feddahc-*Alae*. fnabel-*Rostrum*. klawn-*Ungues*. áro-*Aquila*. ífaro-*Porphyrio*. gír-*Vultur*.
 35 stócáro-*Gradipes (bradypus)* gr. lat. *tarda*. kranich-*Grus*. kreia-*Esternulus*. stórc-
Ciconia. elbiz-*Cygnus*. struz-*Struthio*. heigero-*Ardea*. eringriez-*Alietus*. fisegovm-*Pe-*
 40 *licanus*. ualcho-*Herodius*. hortumil-*Onocrotalus*. thá-*Monedula*. fledermus-*Vespertilio*.
nathegala-Luscinia. v'vila-*Ulula*. húo-*Bubo*. nahtram-*Nycticorax* & *noctua*. herbiftram-
Istrix. kraia-*Cornix*. ruoch-*Graculus*. agelestra-*Pica*. hehera-*Orix* & *glandare*. grou-

speht-*Laoficus*. bovspeht-*Picus* i merops i gaulus, martius. phávvo-*Pavo*. háno-*Gallus*. kappo-*Gallinaceus*. huonechlin-*Pullus* i pulcinus. ánth-*Anas* i aneta. anetrecho-*Anetus*. gans-*Anca*. horgans-*Fulica*. merrich-*Mergus* (Is. *Mergis*). tuchare-*Mergulus*. scarba-*Merga*. habich-*Accipiter*. sparware-*Nisus*. smil-*Mirlus*. valcho-*Capus*, quem nostri falconem vocant. wio-*Milvus*. mufari-*Larus*. turtituba-*Turtur*. holztuba-*Palum-* 5
des. rephovn-*Perdix*. orhuon-*Ortygometra*. witehopho-*Upupa*. govch-*Tucus* i cuculus. sparo-*Passer*. áhasparo-*Passer agri*. amsala-*Merula*. wáthala-*Quaquaria* i quasquilia. / 5. 2.
fualúa-*Hirundo*. dorndragil-*Furfurio*. snépho-*Ficedula*. brachuogil-*Turdus*. wazzer-
stelza-*Hydrox*. drorcha-*Turdela*. distilvinco-*Carduelus*. stára-*Sturnus*. ámero-*Amerel-*
lus. uínco-*Fringellus* (fringilla). lericha-*Laudula* (alauda). iffogil-*Aurificeps*. rovtilo- 10
Cupuda. begisterz-*Sepicecula*. warchengil-*Cruricula*. hagilgans-*Sparalus*. birchuon-
Mullis. hafilhuon-*Attagge* (attagen). meisa-*Parix*. kunigli-*Pitriscus* i regulus.

II. 18. De minutis volatilibus.

bini-*Apes*. suarm-*Examen*. wifun-*Castros* (costros) graece dicunt duces sex reges apum.
dreno-*Fucus*. hornuz-*Scabro*. weffa-*Vespa*. bremo-*Bastaban*. keuero-*Brucus*. bonwibil- 15
Aigilia (leg. puto: gurgulio). wibili-*Scarabaei*. rebestichil-*Buprestis*. glimo i kleno-
Cicendula (Is. cicindela). heimo-*Grillus*. vialtra-*Pampilio* (papilio). hovfirecho-*Lo-*
custa. ulega-*Cenomia*, communis musca. hundefflega-*Cynomia*. bifewrm-*Ester* (Is. oestrus).
mugga-*Culex*. engirinc-*Gurgulio*. kragit- (gallus) canit. -

III. 1. De vitibus.

rebestoch-*Vitis*. wildreba-*Labrusca*. scuzzelinc-*Palmes*. rebinlovb-*Pampinus*. krápiliu-
Capreoli. drúbo-*Botrus*. champ-*Racemus*. berichorn-*Uva*. herlinc-*Senecia* i uva acerba.
froigetruben-*Praecoquae*. langetruben-*Dactyli botri*. wizedrúbo-*Aminium*. rotdrúbo- 10
Rubilia. huniscdrúbo-*Balatinae* (balanitae).

III. 2. De arboribus.

rifäch-*Arbusta*. bosc-*Frutex*. spreidachi-*Fructecta* (fruteta). walt-*Silva*. forst-*Nemus*.
lóch-*Lucus*. dobil-*Saltus*. impitunga-*Insertio* (Is. insitio). pflanza-*Plantae*. sumerlata-
Virgultum. wrzela-*Radix*. lovber-*Frondes*. stóc-*Truncus*. walo-*Cespes*. esti-*Rami*.
rifer-*Ramusculi*. bleter-*Folia*. blovt-*Flores*. kím-*Germen*. wovcher-*Fructus*. obiz-*Poma*.
rise-*Matura*. holz-*Lignum*. spán-*Astula* (hastula). zuntra-*Fomes* i isca. brant-*Titio*. 30
girafpe-*Quisquilliae*. wurmelo-*Caries*. mistil-*Tusculus* i viscus. rinta-*Suber*. saf-*Labrum*.

III. 3. — 5. De propriis nominibus arborum cet.

balbovm-*Palma*. lorbovm-*Laurus*. affoltra-*Malus*. pferfichbovm-*Persicus*. birbovm- /
Pirus. bira-*Pirum*. kirsbovm-*Cerasus*. viebovm-*Ficus*. mulbovm-*Morus*. wildemulbovm-
Sycomorus. nuzbovm-*Nux*. mandala-*Amygdala*. nespilan-*Pontica* gr. lat. avellana. 35
sperebovm-*Aesculus*. bovscha-*Fagus*. keftennebovm-*Castanea*. melebovm-*Prinus* gr. lat.
lentiscus. kutinbovm-*Cotanus* i cydonia. olibovm-*Olea*. oliberi-*Oliva*. olei-*Oleum*.
wilder olebovm-*Oleaster*. cederbovm-*Cedrus*. eiperbovm-*Cypressus*. eich-*Quercus*.
hagenbovscha-*Carpenus* (carpinus). tanna-*Abies*. uorha-*Picea*. ahorn-*Platanus*. erla- /

Alnus. alch-*Fraxinus*. aspa-*Tremulus*. pinbovm i fieth i kien-*Pinus*. hartrugil-*Sanguinarius*. spinnaelbovm-*Fusarius*. fuelehbovm-*Sorbarius*. mazaltra-*Acer*. bircha-*Vibex*. liuda-*Tilia*. busbovm-*Buxus*. elm-*Ulmus*. linbovm-*Ornus*. mirtelbovm-*Myrtus*. seuia-bovm-*Savina* (*sabina*). iwa-*Taxus*. albare-*Populus*. fálha i uelúá-*Salix*. wechalder-
 5 *Juniperus*. holdir-*Sambucus* i *riscus*. arlezbovm-*Cornus*. wida-*Vimen*. brema-*Myrica*, *tamaricia*. hařil-*Corylus*. erbiřib-*Herbitum* (Is. XVII. 7. 55.) hiefeltra-*Tribulus*. dórna-*Sentes*. hagin-*Rhamnus*. bramin-*Vepres*. rovrra-*Arundo*. tutilcholbo-*Thyrsus*. buc-
 7 bolter i řcerlinc-*Cicuta*. i wirochbovm-*Thus*. wiroch-*Tus sine aspiratione a tundendo*. mirra-*Myrrha*. pfeřerbovm-*Piper*. wichbovm-*Cassia*. palbovm inholz-*Palmiceum lignum*.
 10 cederbovm inholz-*Citream* i *cedrinum* l. ciperbovm in-*Cypressinum*. tennin-*Abiegnum*. eichin-*Quernum* i *iliceum*. heřilin-*Colurnum*. bochin-*Fuginum*. olebovm in-*Oleaginum*. erlin-*Alninum*.

III. 6. De fructibus arborum.

apřil-*Malum*. malcepřili-*M. matianum*. kornapřil-*M. puniceum*. kerno-*Granum*. fuezepřili-
 15 *Malomellum*. pferřich-*Persicum*. winegiřta-*Volema*. kutina-*Cydonia*. kirřřa-*Cerasium*.
 17 nuz-*Nux*. i nuzzekernun-*Nuclei*. nuzbrecha-*Nucifraga*. lovřt-*Suber* i *avella* (*al. avellum*). keřřina-*Castanea* (*castanea*). neřpelun-*Abellanae*. mandilun-*Amygdalae*. řperewu-*Aesculae*. pinepřili-*Pineae*. eichila-*Glans*. řigun-*Caricae*. pfeřer-*Piper*. wechelterberri-*Arciothida*. (*ab ἀρκυθός*). řleha-*Pruna* i *prunella*. ertbere-*Fragum*. mulbere-*Mora*. bech-*Pix*. harz-
 20 *Resina*. řliet-*Gummi*. lim-*Gluten*. ertlim-*Bitumen*. řalbeiunblat-*Agnosperma*.

III. 7. De herbis et earum nominibus.

alrun-*Mandragora*. betonia-*Yetonica*. wegerich-*Plantago*. minner wegerich-*P. minor*. wegebreita-*Septinerdia* i *centinodia*. umbitřeta-*Sanguinaria*. krovgo-*Crocus*. uerben-*Verbenaca*. bilifa-*Insana* i *faba lupina cet.* řigwrz-*Tormentilla*. řigbona-*Lupinum*.
 25 přřmina-*L. montanum*. brennechrut i haniuoř-*Herba scelerata* i *apiastellum cet.* řiboz-*Artemisia*. drachenwrz-*Dracontea*. řřinka-*Satyrion cet.* řémera-*Gentiana*. wizwrz-*Dictamnium album*. řihtwrz-*D. nigrum*. i nieřwrz-*Elleborum album*. řitřrwrz-*E. nigrum*. kletta-*Lappa*. řetacha-*Lappatium*. attech-*Ebulum*. ertgalla-*Centaurea major*. matrana-*C. minor*. řibřřa-*Ibiscum*. řřidřřřunga-*Buglossa*. řundřřřunga-*Cynoglossa*. řirzřřřunga
 30 i řirzřřwrz-*Scolopendria* (*phyllitis*). kranieřřnabil-*Rumetica* (*ap. G. rheumatica*). andorn-*Marrubium*. řřngila-*Heliotropium cet.* řrenřřinc-*Nymphaea cet.* řcellinwrz i řrintwrz-*Chelidonia major*. řřetachel. řeinwrz-*Ch. minor*. řéphov-*Hedera*. ephwi-*H. nigra*. řarn-*Filix*. řřeinvarn-*Polypodium*. řeonja-*Paeonia*. řuenela-*Saturegia* (*satureia*) i *serpyllum*. řeltřuenela-*Crassinela*. řermowřha-*Absinthium*. řundereba-*Acero* i *acer*.
 35 kervila-*Cerefolium*. řildřřikeruila-*Sarminia*. dořřto-*Origanum*. řuřřwrz-*Semper viva cet.* řadelger-*Basilica*. kolinder i croll-*Coriandrum* i *psyllion*. řřřincwrz-*Lactaridia*. (*al. lactariola*) i *citocacia*. řameřřdra-*Strygnum* i *strygnos* i *herba salutaris* (*σώληρος*). řarwa-*Millefolium*. i řuřřřřtechil-*Lupisticium* i *libisticium*. (*al. ligusticum*). řřeřřa-*Psylatrum* (*psyllitrum*, cf. *psyllothros*). řřimiza-*Nepeta*. drowřřwrz-*Milleborbia* (*millemorbia*), it.

maura. wylina - *Blandonia* i *lanaria*. i *structus* (*Is. struthius*). zeifala - *Calcatrippa*.
 laquendla - *Livendula* (*lavandula*). Rabewrz - *Abrotanum*. pebenun - *Melones*. harthov - *Hypericum*. liola - *Cinis Prionei*. brachwrz - *Eusolae* (*esula?*). nessiwrz - *Gelisia* (*galiopsis*).
 brachlowch - *Emicedo*. ebirwrz - *Cardopana* (*Gesn. cardopatia*). hasilwrz - *Vulgago* i *asarum*.
 witela - *Carciola* (*fors. carociola*). heilhoubito - *Hirmendactila* (*hermodactylus*, 5
v. Gloss. bonn.). hasinora - *Didimo*. harzuch - *Colophonia*. bluotfluzzida - *Haemorrhoids*.
 ertnuz - *Tubura* (*tuber*). ampfra - *Acitura* (*acetosa*). kle - *Trifolium*. binifuga - *Apiacum*
 (*apiastrum*) i *thymum*. suertil - *Gladiolum*. riet - *Carex*. rietake - *Carectum*. rietgraf - *Alga*.
 biniz - *Papyrus*. binizake - *Papyrium*. graf - *Gramen*. hov - *Foenum*. amad - *Cremium*.
 nezila - *Acaliffa* (*acalephe*) i *urtica*. heitirnezila - *Urtica grenanica* (*al. granatica, grecani-10*
ca). agaleia - *Paliurus*. karta - *Cardone* (*cardo*). woluefzeifala - *Arinca* (*ἄριγγα*). distil - *Cardus*.
 woluefsmilich - *C. silvaticus* *cet.* scathov - *Quipparum* (*hippuris*). vinfblat - *Quinefolium*
cet. mago - *Papaver*. altrenza - *Aristolochia longa*. pappila - *Malva*. hopfo - *Viticella*. jibibi- 2 6.
 nella - *Pipinella*. (*pimpinella*). berinwrz - *Valerica*.

III. 9. 10. De oleribus.

15

crât - *Olus*. kol - *Caulis*. rvoba - *Rapa*. ruobigráf - *Rapacaulis* (*Is. napocaulis*). kolgraf -
Colandrum. gerhila - *Pastinaca*. morhila - *P. silvatica*. senef - *Sinapis*. merratic - *Rapha- 4*
num. laddich - *Lactuca*. cibolla - *Cepa*. asclovch - *Ascolinum* i *asolinum ab urbe Ascalon*
(Is. ascalonia, ap. Gerb. ascollium). furg - *Bitubus* (*sorgum? deest ap. G.*). klobilovch -
Allium. löch - *Porrum*. snitelovch - *Pratula* (*παράσος*). chil - *Porrus*. pforrisamo - *Exoporium*. 20
 lovchilvasun - *Dipsane* (*sic et ap. G.*). linsamo - *Ptisana* (*πτισάνη*). malta - *Beta*. kurbiz -
Cucurbita i *cucumer*. wildvicurbiz - *Colocynthida* (*al. coloquintida, colocynthis*). pfedemo -
Pepo. kresso - *Nasturtium*. wiltkresso - *Cardamus*. burzala - *Porcada* i *porcastrum* (*portu- 25*
laca). wiltsenef - *Eruca*. wiltmago - *Papaver silvaticum* i *rias* (*rhyas*). suâm - *Fungus*.
 buliz - *Boletus*. epfe - *Apium* i *selinon*. fenechel - *Foeniculum*. tilli - *Anetum*. chumil - *Cumi- 25*
num. veftkumil - *Cireo* (*ῥάπος, ῥάριον, ap. Gerb. cicero!*) reinevano - *Tanacetum*. salbeia -
Salvia. lisimra - *Sisymbrium* *cet.* ruta - *Ruta* i *peganos*. alant - *Hinnula campana* *cet.* (*enula,*
inula, helenium). minza - *Mentha*. uifschminza - *Menthastrum*. wildiu minza - *Colocassia*.

III. 12. De frumentis.

frvht - *Fruges*. wize - *Triticum*. kerno - *Ador, quod vulgo semen dicitur*. spelza - *Spelta*. 30
 dinkil - *Siligo*. amari - *Alica* (*Is. XVII. 3. 9.*). einkorn - *Alicastrum, simile alicae*. gersta -
Hordeum. hirfe - *Milium*. áher - *Spica*. halm - *Culmus*. stupfulun - *Stipulae*. helwn - *Palcae*.

III. 13. De leguminibus.

bona - *Faba*. chichera - *Faselus et cicer*. wichun - *Vicia*. ratin - *Zizania* i *lolium*. scob -
Glossus (*globulus, manipulus, al. glossis*). stro - *Siramen*.

35

IV. 1. De mundo

ostirriche - *Oriens*. westirriche - *Occidens*. nordert - *Septentrio*. fundirt - *Meridies*.

IV. 5. De aere. 6. De stellis.

luft - *Aer*. wolchun - *Nubes*. donir - *Tonitruum*. blic - *Fulgur*. donirstrala - *Catapulta*.

regimbogo-*Iris*. regine-*Pluviae*. hagil-*Grando*. Iné-*Nix*. hif-*Glacies*. rifo-*Pruina*. tov-
 4. Ros. nebil-*Nebula*. tagesterro-*Lucifer*. abintesterro-*Vesper*.

IV. 7. De ventis.

osterwint-*Subsolanus*. sundirwint-*Auster*. westerwint-*Favonius*. nortwint-*Septentrio*.
 5 osterwint-*Eurus*. oster-nortwint-*Vulturnus*. sunderosterwint-*Euroauster*. sunderwester-
 wint-*Austroafricus*. westirfunderwint-*Africus*. westirnortwint-*Corus*. nortwesterwint-
Circius. nortostirwint-*Aquilo*.

IV. 8 — 11. De maris nomine cet.

wendelmeri-*Oceanus*. rotmer-*Mare rubrum*. lebermeri-*Mare mortuum*. vvrt-*Vadum*.
 10 wac-*Lacus*. flovt-*Fluctus*. unde-*Unda*. trahin-*Gutta*, quae stat. tropfo-*Stilla*, quae
 cadit. ibfilla-*Stiria*. scûm-*Spuma*. runft-*Rivus*. dich-*Gurges*. pfuzi-*Puteus*. pfât-*Padus*
 I *Eridanus* (Is. XIII. 21. 26.) tuonowa-*Ister* I *Danubius*. lech-*Lichus*. rôtin-*Rhodanus*.
 rin-*Rhenus*. moim-*Mogus* I *Moenus*. mufla-*Mosella*. mafa-*Mosa*. elba-*Alba*, *maximus*
fluvius Saxoniae. nekir-*Nectar*. etifa-*Athesis*. lier-*Liger*. figena-*Sigonia* I *Secona*.

15

IV. 12 — 18. De terra cet.

creiz-*Orbis*. francrich-*Duae sunt Germaniae, superior Galli juxta septent. oceanum,*
inferior circa Rhenum. ungerlant-*Pannonia*. lanchbartun-*Italia*. movrlant-*Aethiopia*.
 uaterheimin-*Patria*. engillant-*Brittannia*. venediun-*Venetia*. alun-*Alpes*. buhelç-*Colles*.
 hûfo-*Tumulus*. tâl-*Valles*. grovbelin-*Vallicula*. grabo-*Vallum*. stekko-*Vallus*. /halda-
 20 Clivus. uelt-*Campus*. erda-*Solum*. tierweida I tierwarta-*Lustrum*. wostin-*Anachoresis*
gr. lat. eremus. awiki-*Devia*. luffame stete-*Amoena loca*. scateloivmin-*Opaca loca*. su-
 merlichin-*Aestiva loca*. halin-*Lubricum*. stât-*Litus*. wiero-*Vivarium*. flunt-*Barathrum*.
 hella-*Gehenna*.

IV. 19. De hortis et agris.

25 garto-*Hortus*. curbizgarto-*Cucumerarius*. obizgadin-*Pomarium*. aker-*Ager*. getragide-
Possessio. uatereigin-*Patrimonium*. lehin-*Praestatio* I *beneficium*. eigin-*Fundus*. gilende-
Rus. nulende-*Novale*. hovba-*Mansus* I *ariola*. iuchart-*Jugus* I *jurnalis*. tenne-*Area*.
 wifa-*Pratum*. bruoeh-*Palus*, *paludis*.

IV. 22. De cultura.

30 uobunga-*Cultura*. bifengunga-*Cinis est incendium*. ârt-*Aratio*. tungin-*Stercoratio*.
 egunga-*Occatio*. uurh-*Sulcus*. bracha-*Proscissio, est aratio prima, cum adhuc durus est*
ager. fât-*Satio*. fâth-*Seges*.

IV. 23. De itineribus.

mila-*Miliarium*. wêch-*Via*. bureftraza-*Privata*. heriftraza-*Publica* I *regia v.* pfat-*Semita*.
 A. 35 wegifcheda-*Compitum*. umbiganc-*Ambitus*. wagenleifa-*Orbita*. uozfpor-*Vestigium*.
 fcrit-*Passus*.

IV. 24. De glebis et pulveribus.

ftuppi-*Pulvis*. leim-*Limus*. hovro-*Coenum*. afca-*Cinis*. valewifca-*Favilla*. scollo-*Gleba*.
 fleifa-*Labina* (Is. XVI. 1. 4.) fôl-*Volutabrum*. fânt-*Sabulum*. daha I leddo-*Argilla*.

V. 1—6. De lapidibus.

flinf-Silex. kifelinc-Calculus. wezzestein-Cos. pumiz-Pumex. gips-Gypsum. griez-Arena. agistein-Magnes. marmilstein-Marmor. glaf-Vitrum.

V. 7. De metallis.

gefimde-Metallum. golt-Aurum. wiera-Obryzum. blech-Bractea I lamina. funderfcas- 5
[Omne patrimonium antiquitus dicebatur] Peculium. trifwo-Thesaurus. cinf-Tributum.
zol-Vectigal. lön-Stipendium. pfenninc-Nomisma. fcillinc-Solidus. quekfilbir-Argentum
(vivum). chupher-Cuprum. meffinc-Aurichalcum.} hifin-Ferrum. ftähl-Chalybs. findir-
Scoria. rovt-Rubigo. blt-Plumbum. zin-Stannum. gefmelzi-Electrum.

V. 8. De ponderibus antiquis.

10

phunt-Talentum. march-Marcà. uierdunc-Ferto I quadrans. unze-Uncia. fcerpf-Minutum.

V. 10. De instrumentis fabrilibus. 11. De ferramentis.

fmit-Faber. fmitta-Fabrica. ouin-Fornax. glovt-Pruna. kolo-Carbo. aneboz-Incus. 4
hamir-Malleus I tudis. zanga-Forceps. fcara-Forficeps (sartorum). kluppa-Forcipula.
uigila-Lima. effa-Conflatorium I sufflatorium. tegil-Celium (caelum). fliftein-Alla (al. 15
allo). akil-Securis. helmakil-Bipennis. bigil-Bibellis. barta-Dolabrum I dolatura.
tuerakil-Ascia. novgil-Runcina I roscinum I sulcatorium. fchaba-Plana. hefte I halbe-
Manubrium. rizza-Circinus. nabiger-Terebrum. fcrotifin-Scalprum. fcribmezer-Scal-
pellum. fcóra-Fanga (al. vanga). hovwa-Scudicium (Is. XX. 14. 7.) I fofforium. mift-
gabala-Tridens. fihela-Falx. happa-Falcastrum. ietifan I hova-Sarciculum. chella- 20
Trulla. rebimezzer I fntefahf-Biduvium. fcarlahf-Rasorium I novacula. fuoila-Subula.
grifil-Graphium I stilus. angil-Hamus. nadila-Acus. fliedma-Fleotonium (phlebotomum).
ftopifin-Propunctorium. ftozifin-Propugnatorium. brennifin-Cauterium. brantreita-
Andela (al. andena).

VI. 2. De aedificiis publicis.

25

dorf-Vicus. dorfelin-Viculus. wilare-Villa. wilarlin-Villula. uunriburgi-Suburbia, cir-
cumjecta civitatum aedificia, I antemurale. gecimbere-Moenia (Is. XV. 2. 18. abusive
omnia aedif. publ. civitatis). cinnun-Minae. turne-Turres. bruftwere-Propugnaculum.
uormura-Promurale. burgitor-Porta. ftrazzun-Plateae. gifvafi-Cloacae. marchat-Forum.
harpah-Puteal, locus I statua in foro. dinc-Mallum. dinchuf I fprachuf-Curia I consi- 30
storum. hovrhuf-Prostibulum I lupanar. badun-Thermae. táuurna-Taberna. fleifmar-
chat-Macellum. marchit-Mercatum. karcari-Carcer. hof-Curtis. hoveftat-Curtile.
fronehof-Fiscus. falzburch [Metropolis est civitas, quae est mater aliarum civ., ut Mo-
guntia, S.]

VI. 3. De propriis nominibus civitatum.

35

Nomina civitatum nobilium regni Franciae: achá-Aquae grani (al. Aquisgranum), sedes
est regni Francorum. magenz-Moguntia. cóln-Colonia I Agrippina. trieri-Treveris.
meza-Metis I Meodrematicum (al. Meodrimaticum, Mediomatricum). tül-Tholosa I Tullum.
wirtina-Verdunum. bafila-Básilea. fpire-Spira I Nemetum. ftrazburc-Argentina. wor-

miza-*Wormatia* † *Wangia*. luotrudin-*Wormatienses* † *Wangiones*. tungra-*Tungris*. luticha-*Leodium* † *Brateca* (ap. G. *Batheca*). uztrieht-*Træjectum*. kamertha-*Cameraca*. turn-*Turonis*. wizziburc (leg. wirz.)-*Herbipolis*. habinberch-*Mons pavonis*. oxgilburc-*Augusta*. kostanza-*Constantia*. kura-*Curia*. reginnisburc-*Ratisbona*. salzbure-*Salipolis*
 5 † *Juvavo*, dicitur autem ab aqua, quae salza vocatur, frisingin-*Frisingia*. eistetin-*Egi-*
studium. pazouwa-*Patavium* † *Interamnis*.

De civit. *Saxonum*: prema-*Prema*, metrop. *Saxoniae*. magdiburc-*Parthenopolis*, i. e. urbs
 virginum. merfiburc-*Martipolis*. halberstat-*Allebarestudium*. ciza-*Cisa*. munstir-*Mo-*
nasterium † *Mimigarforda*. podilbrunnin-*Fons Pondoli*. mindina. miefna. hildenisheim,
 10 ofinbrugga. brandenburc.

De civit. *Anglorum*: kabxilbiria (ap. G. kantilbiria)-*Cantuaria*. . . . -*Lunduna*.
 ebirfwic-*Phoracus* (*Eboracus*).

De civit. *Franciae* (ap. G. *Francium* *Francorum*): parif-*Parisius*. orlenif-*Aureliani*.
 pietez-*Pictavis*. berna-*Verona*.

VI. 4. De sacris aedibus.

15 duom-*Matricula*, est episcopalis ecclesia. wendilstein-*Cochleae* (*Is. XV. 2. 38.*). glochuf-
Campanar. betehuf-*Oratorium*. abgothvs-*Fanum*. lectir-*Pulpitum*, quod lector in eo †
 cantor in publico positus conspici possit.

VI. 5. De habitaculis.

20 buunga-*Habitatio*. herberga-*Aedes*. gicimbere-*Aedificium*. † pfalanza-*Aula*, it. *palatium*.
 frithof-*Atrium*. sedilstovl-*Triclinium*. betekamera-*Cubiculum*. galthvs-*Diversorium*.
 heriberga-*Hospitium*. sal † ushuf-*Maeniana* (*Is. XV. 3. 11.*) † solaria † anatata † coenacula.
 bertunc † holo-*Hypogaeum*. almuosinhuf-*Xenodochium*. siechuf-*Nosocomium*. gifvasi †
 ganc-*Secessus*. ueltganc-*Latrina*, publicus *secessus*. wathuf-*Vestiarium*. webehuf-*Tex-*
 25 trina. pfilstrin-*Pistrinum*. ouin-*Clibanus*. rovchuf-*Fumarius*. wihillstein-*Penas*.

VI. 6. De aditibus.

30 scöpf-*Vestibulum*. pforzeich-*Porticus*. túra-*Janua*. valthitura-*Valvae*, quae intus revol-
 vuntur, et duplices sunt, it. *bifores*. turstodili-*Postes et antes*. driscuile-*Limina*. obir-
 ture-*Superliminare*. ango-*Cardo*. floz-*Sera*. grindil-*Vectis*, *pessulum* † *repagula*. fluzil-
 30 *Clavis*. rinc-*Circulus*. uenstir-*Fenestrae*.

VI. 7. De partibus aedificiorum. 8. De munitionibus.

gruntfelfin-*Fundamentum*. want-*Paries*. winkil-*Angulus*. eggistein-*Angularis lapis*.
 uirst † obnethi-*Culmen*. gihimilzi-*Laquearia* † *lacunaria*. giwelbi † duersita (ap. G.
 turhsita, leg. tuerhf. *Is. XV. 8. 8.*). suibogo-*Arcus*. elstrie-*Pavimentum*. pfilari-*Statua-*
 35 rium. rama-*Column* † *sustentaculum*. dactroov-*Compluvium*. umbiganc-*Deambulacra*
 † *peribolus*. kanil-*Canalis*. gideki-*Tectum* † *contignatio*. balkun-*Trabes*. sparrun-*Tigna*.
 novt-*Incastratura*. knovf-*Conus*. darra-*Cumera*. spichare-*Tisanarium*. scafreita-*Toreuma*.
 wintfanc-*Tolus* (al. *tholus*) dicitur, quod in medio tecto est veluti breve *scutum*, in quo
 trabes coeunt. henchilbovn-*Cuplae* (*copulae*). laddun-*Asseres*. ifinnagele-*Clavi*. dilo-

Pluteus. bretir-*Tabulae* I *laterculi*. schindila-*Tegula* I *imbrex*. wintberga-*Pinna*. fpizza-*Pinnaculum*. osterteil-*Antica*, *anterior pars templi*. westerteil-*Postica*, *posterior p.* funderteil-*Dextera ad meridiem*. uestifal-*Munitum* I *munimentum*. grabo-*Vallum*. durremura-*Maceriae* (Is. XV. 9. 4.). tunil-*Formatum* I *formatium* (Is. ib. 5.). zuni-*Saepes*. steko-Sudes. rahfilsteko-*Retorta*. pfal-*Palus*.

5

VI. 9. De habitaculis rusticis. *)

ovche-*Ovile*. kafftal-*Caula*. pferrich-*Bosta* (al. *bostar*). cripa-*Praesepe*. lovba-*Umbaculum*. hutta-*Casa*. gizelt-*Tabernacula*. uerhirstal-*Ara* (*hara*). viuältera-*Papilio*, *tentorium sine velamine*. hutta-*Tugurium*. scopf-*Testua* (Is. *Tesqua*). chorbe-*Magalia*, *aedificia rotunda in modum furnorum*. tubhuf-*Columbarium*. kelterhuf-*Calcatorium*. 10 kelterbovm-*Prelum*. VI. 10. De sep. sarc-*Sarcophagus*.

*) Scriptor saeculorum aevi, idem qui hinc inde multa textus margini adjecit, capitulum hoc et finem antecedentis ita interpolavit, ut restituenda mihi viderentur.

VII. 1. De vocabulis gentium.

walésa-*Rutuli* (*Romani*). kriecha-*Graeci*. iudin-*Hebraei*. lanobartun-*Longobardi*. tuseu-15 lari-*Tusci*. burgunthare-*Burgundiones*. karlingi-*Franci feroces* I *Galli Senones* I *Norcomanni* I *Merovingi*. frankun-*Franci nobiles*, it. *Germani*. Horum plurimae gentes, *variae armis, discolores habitu, dissonae linguis, et origine vocabulorum incertae, ut Tolerates, Amsivari, Quadi, Turingi, Narcomanni, Bruteri, Camusi, Blanctani, Tubantes* (cf. Is. IX. 2. 97.). suabi-*Suevi*. osterfrankun-*Orientalis Franci*. elisazari-*Alsavi* 20 I *Alsacii*. lutringi-*Lotharii*. duringa-*Turingii*. sahsun-*Saxones*. lutizin-*Lutici*. behema-*Boemi*. bolana-*Bolani* (*Poloni*). ruzin-*Rozi* (ap. G. Rosci, *Russi*). beiara-*Bawari* I *Norici*. carndari-*Carantavi* (*Carantani*). ungure-*Ungari* I *Pannonii*. ualwn-*Flavi*. winida-*Sclavi*. alman-*Alamanni*. westfalun-*Westfali*. friesun-*Fresones*. brittlandari-*Brittones*. norman-*Nortmanni*. engilshafun-*Angli*. abodriti-*Mercii*. scottun-*Scoti*. 25 denimarkera-*Dani*.

VII. 2—4. De clericis et aliis sacris ordinibus cet.

habist-*Papa*, *custos virginum* I *apostolicus*. erzibischof-*Archiepiscopus*. bischof-*Episcopus*. bisctôm-*Antistitium* I *episcopatus*. ewarto-*Sacerdos* I *sacricola*. tuomphaso-*Matricularius*. phaso-*Clericus*. pfasheit-*Clerus*. brister-*Presbyter*. bifuerare-*Exorcistae* gr. lat. 30 *adjurantes*. sangare-*Cantor* I *choraula* I *psalta*. uorsangare-*Præcantor*. liethtragare-*Acolythi* gr. lat. *ceroferrarii*. torwartun-*Janitores* I *ostiarum*. kanzilari-*Commentarii* I *cancellarii*. brieuare-*Cartularius*. probist-*Praepositus*. dechan-*Decanus*. kuster-*Sacrista*. mefinari-*Mansionarius*. scovlmagister-*Scholasticus*. scovlari-*Scholaris*. lerari-*Catagita* (κατηχητής). canunich-*Canonicus*. abbat-*Abbas*. abatissa-*Abbatissa*. abteia-35 *Abbatia*. munich-*Monachus*. einfidele-*Anachoretæ*. munich-*Cucullarius* I *cucullio*. lovfari-*Circumcellio*. klofinari-*Inclusus*. nunna-*Sanctimonialis*. allieber-*Catholicus*, *universalis*.

VII. 5. 6. De principatibus et militiis et al. pers.

keiserin-*Augusta* ⁊ *imperatrix*. pfallenzgrauo-*Palatinus*. herzogog-*Dux*. herzogin-*Ductrix*. burgrauin-*Praefecti*. grauin-*Praesides*. grauin-*Comitissa*. margratto-*Marchio*. fogid-*Patronus*. dieneftman-*Curiales*, *id. et decuriones*, *administratores curiae*. houe-
 5 trüth ⁊ honelinc-*Aulicus*. vizddom-*Vicedominus*. fcefino-*Scabinius*. ritter-*Miles*. eifcilt
 ritter-*Ordinarius* ⁊ *gregarius*. hereflutgi-*Desertores*. wahtari-*Excubitores*. herifcalt-
Militia. fcarra-*Acies*. uendun-*Pedites*. balchere-*Vulgus*. hornblalo-*Tuicen* ⁊ *tubicen*.
 herigefello-*Commilito* ⁊ *commanipularis*. gnoz-*Contubernalis*. fuertegin-*Satelles* ⁊ *spi-*
 10 *culator*. dieneftman-*Apparitor* ⁊ *minister*. fciltknet-*Scutarius* ⁊ *scutifer*, *it. armiger* ⁊
spatarius. uofterare-*Pabulator*. marfcalc-*Agaso*, *custos equorum*.

VII. 7. De civibus.

mietman-*Mercenarii*. geltmeiftra-*Publicani*. meier-*Villicus*. erbegeber-*Dedititius*.
 frigilazener-*Manumissus*. knéht-*Vernaculus*, ⁊ *cliens*, *clientulus* ⁊ *vasellus*. chovffcalc-
Emptitius. dierna-*Dulia gr. famula* ⁊ *abra*. kamerwib-*Pedissequa*.

15 VII. 8. De variis officiorum vocabulis ⁊ operariis.

truhfazo-*Discophorus* ⁊ *dapifer*. fcencho-*Pincerna*. gimazo-*Conviva*. ftovfflazo-*Arch-*
triclínus. kelnari-*Cellarius*. kamerari-*Camerarius*. betekamerari-*Cubicularius*. drefi-
 kamerare-*Aerarius*. pfifter-*Pistor*. knetarin-*Pistriz*. brotbecko-*Panificus*. chove-*Cocus*.
 torwarto-*Janitor*. ambitman-*Actor* ⁊ *curator*. cinfmeiftra-*Numerarii*. butil-*Praeco*.
 20 guotfcribari-*Fenestella*. éfago-*Juridicus*. lanttehari (*leg. lantrehari*)-*Rachinburgius*.
 burgo-*Vades*. gibur-*Rusticus*. human-*Colonus*. akerman-*Glebo* ⁊ *arator*. fñitári-*Messor*.
 eherari-*Spicarius*. ftupfilari-*Congerra*. mádare-*Fenicena* (*leg. feniseica*). wingartari ⁊
 akerman-*Agricola*. winzurl-*Vinitor*, *calcator uvae*. lefare-*Vindemiator*. gartinari-*Hor-*
tulanus. fueinari-*Subulcus*. ohlinari-*Bubulcus*. enko-*Bootes*. fcuzzo-*Sageta* ⁊ *sagittarius*.
 25 fueigari-*Armentarius*. ftovtare-*Mulio*. fcafhirt-*Opilio*. gazzari-*Caprarius*. futtari-*Sutor*.
quasi setor a setis-burftin, porcorum, quibus suit. fcouchbozzari-*Calcearius* ⁊ *caligarius*.
 ledergarwo-*Coriarius*. natore-*Sartor*. walcari ⁊ lauendare-*Fullo* ⁊ *lavantarius*. f copffor-
 walkari-*Cogitator*. wolmangeri-*Lanarius*. weberi-*Textor*. weberin-*Textrix*. ffcari-
Piscator. malari-*Pictor* ⁊ *animator*. tangelari ⁊ kaltfmit-*Malleator*. goltfmit-*Aurifex*.
 30 filbirfmit-*Argentarius*. ftahilchovfo-*Calipso*, *nis (chalybso)*. ifinchovfo-*Ferrarius*. mu-
 nizari-*Trapezita* ⁊ *colobista (collybista)* ⁊ *monetarius*. wehfilare-*Nummarius* ⁊ *mensu-*
rarius. wochirari-*Fenerator*. werbare-*Negotiator*. ftainbrukil-*Latomus*. ftaingruobun-
Lapidicinae. ftainmezzo ⁊ murari-*Cementarius*. cimbirman-*Lignarius*. dechhari-*Sartitector*.
 gantinare ⁊ uibilare-*Tignarius*. wercmaiter-*Architectus*. waganare-*Carpentarius*. lift-
 35 machere-*Artifex*. wercman-*Opifex*. drhafil-*Tornator*. fcifmeifter-*Nauclerus* ⁊ *navicu-*
larius. fcifman-*Nauta*. uerio-*Remex*. ftüro-*Gubernio*. kofman-*Mercator*. wizzinari-
Lictor ⁊ *lanista* ⁊ *carnifex*. winegebo-*Caupo* ⁊ *tabernio*. mengari-*Mango*. zölneri-*Telo-*
nearius. kramari-*Tabernarius*. fpiliman-*Mimus*. fajtfpilari-*Fidicen*. roddari-*Cithareda*.
 fpilman-*Histrion* ⁊ *joculator*. fprangari ⁊ tratare-*Saltator*. tanzari-*Choraula*. fatilari-*Sel-*

larius. wogari-Stratores. hauinare-Figulus. snizare-Plastes. iagir-Venator. spurari-Vestigator. weideman-Indagator. uahare-Pressores (venat. genus). fogilari-Auceps. flengari-Fundibularius. muchilari-Sicarius.] kempfo-Agonista. griezwarto-Agonitheta & sequester. pfandragari-Item sequester, ille qui pignora portat. rovbari-Praedo & grassator. zuchari-Raptor. scachare-Latro. merdieba-Piratae. lovfare-Veredarius. tragare-Bajulus, 5 portitor. funnebotto-Sunnis. warlecco-Veridicus. spehare-Explorator. warthare-Speculator. tumber-Brutus. irgrabari-Celator, sculptor. hovrari-Moechus. hormachere-Leno. uberhovrare-Adulter. fraz-Ganeo. hovrra-Lupa.] uilifraz-Edax. flich-Gluto. drunkuner-Temulentus. trincari-Potator. reizari-Lacessitor & licitator. stritari-Rixosus. rechare-Vindex. mansleggo-Homicida. bigrabari-Humator. rethscribati-Orthographus. luge-10 scribare-Pseudographus. arzat-Pigmentarius & medicus. meldari-Proditor. zifamunblezare-Compiler, qui aliena dicta suis miscet, sicuti solent pigmenta in pila diversa mixta contundi. frauiler-Contumax. runzare-Susurro & mussitator. bisprechare-Obtrectator & detractor. smeichare-Adulator & assentator. marlagare-Rumigerulus. lugetragere-Nugigerelus. sagari-Futilis.] lintlokari-Mulcator, quod blandis verbis mulceat. truginari-15 Impostor. gilichisfare-Hypocrita. gifello-Syncellita (al. concellaneus). ananwan-Indolis, proprie imago futurae virtutis (cf. Servius ad Aeneid.). tuuulsuhtiger-Daemoniosus. wanchiliger-Versipellis. ungettwer-Versutus. kallari-Verbosus. kronare-Bucco & babulus. uestinare-Assertor. urcundo-Testis. ruomari-Arrogans & jactans. ebel-Riburrus (baburrus), stultus, ineptus. fuonari-Caduceator. redinare-Concionator. ungezogenen-20 Discolus, indoctus. wilder-Agrestis. tobinter-Delirus. uirzwuelter-Exspes. stolzil-Fastus. wiziger-Gnarus. hazlicher-Invidus. ummarer-Infamis.] flizziger-Impensus. spotare & nascare-Scurra, qui sectari quempiam solet cibi gratia. opfirari-Litator. giflittiter (leg. giflihtiter)-Elimatus i. e. politicus. staremovtiger-Longanimis. luzzilingvtiger (leg. luzzilmovtiger)-Pusillanimis. gebigerniger-Munificus. betelari-Rogatarius. cla-25 gare-Querulus. redinari-Ratiocinator. wirt-Hospes. gast-Hospes. magedzogo-Paedagogus. geileri-Petulus. forclamir-Sollers. scarpfer-Auster. wagari-Trutinator, examinador. notwingare-Violentus. arcwaniger-Zelotypus. uriunt-Geta gr. (γῆρας). lantman-Patriota. fuozkofar-Lepidus. gizaler-Eripes (pro Aeripes, aereos habens pedes). herlinga-[Fagolidorus manducans] Senecias. berri-Arctophylax & custos plaustris. bibininter-30 Horridulus. spanare-Illex. zihadilohtir-Laciniosus. loscâ. Luteus, splendidus, de abluta quae est rubra pellis i. e. loscâ. bistumbliter-Murcus. umbigaginzari-Peripateticus. ringari-Palaestrita. wifo-Viaticus. frumiger-Strenuus.

VII. 9. De notis et vitiis in homine.

ohalewer-Calvus. vohalewer-Recalvaster. grint-Glabrio. grintohter-Yrurchus (sca-35 biosus). runcila-Ruga. runcilohter-Rugosus. wizer-Albus. swarzer-Maurus. ualwer-Flavus. reider-Crispus. einouger-Luscus. scilihinter-Lincus & strabo. houer-Gippus. (gibbus). houerother-gibberosus. nifilinter-Balbus. nafiloser-Anasus. crumnafer-Simius. lifpinter-Blaesus. zanloser-Edentulus. zungiloser-Elinguis. stummo-Mutus.

11. einhender-*Mancus*. halzer-*Claudus*. hengeft-*Eunuchus* I *spado*. mifilfuhtiger-*Leprosus*. herzeftuhtiger-*Cardiacus*. wazirfuhtiger-*Hydropicus*. uirgihtiger-*Paralyticus*. ueiziter-*Crassus* cet. orlofer-*Lacer*. zart-*Tenellus*. hovuorkint-*Manzer*.

VII 15. De poetis. 16. De magis.

4. 5 uerfmachari-*Poeta*. govkilare-*Magi*, qui vulgo malefici ob facinorum magnitudinem nuncupantur. zovbirare-*Incantatores*. govkil-*Praestigium*.

VIII. 1. De vestimentis sacerdotalibus.

fcurliz-*Subucula* I *suppar* I *supparum*; *postcamisia*, quae sub alba induitur. gurtli-*Cingulum*. fano-*Mantile*. hantfano-*Manipula*. fuptil-*Colobium* I *subdiaconile* I *suptile*.
10 miffihachel-*Casula* (cf. *Ihre*, Gloss. II. 170.). romfcovha-*Sandalia*. hovtilin-*Infula*.

VIII. 2. De diversitate vestimentorum.

4. rôc-*Tunica*. giftuchet roc-*Manucleata* (Is. *Manuleata*). rôc roc-*Russata* I *coccinea*. grovno-*Iacinctina* (*Hyacinthina*) t. weitin roc-*Sandicea* I *persica*. fidin-*Serica*. zvilich-*Byssina*. giggiluehe roc-*Polymita* I *multicolor*. purprun roc-*Purpurea*. fuarz roc-
15 *Ferruginea* I *nigra*. gel roc-*Gilbea tunica*. drilich-*Drilex*. zvilich-*Bilex*. ainlich-*Simplex*. fcarlachen-*Ralla*. awirchinroc-*Stupeum colobium*. hemedede-*Camisia* (Is. *camisa*). hemedlachen-*Camisile*. giflizetroc-*Armilauza*. chvorfinna-*Mastruga* (Is. XIX. 25. 5.).

VIII. 4. De palliis virorum et 5. feminarum.

4. lachen-*Pallium*. mantel-*Chlamys*. nufchel-*Fibula*. cozzo-*Lacerna*. kappa-*Birrus*.
20 kamb-*Crista*. zaten-*Fimbriae*. hobetloch-*Capitium*. halftuoch-*Collarium*. lefun-*Lisinnæ* (*apud Junium adjic. gausape idem*). hobethlachen-*Peplum*. ruobelin-*Ricinium*. linz-*Theristrium* (Is. XIX. 25. 6.).

VIII. 6.—10. De stratu et reliquis quae in usu habentur.

uechlachen-*Stragulum*, uederbette-*Culcitrum*. kovffin-*Cervical*. tebbid-*Tapetia*. phulwo-
25 *Capitale*. wanchuoffin-*Plumatium*. hantuch-*Mantella*. hantuella-*Mapula*. tifclachen-*Mensale*. tuæhella-*Facitergium* I *manutergium*. lilachen-*Torale* I *linteamen*. ziecha-*Zomentum*. zuffa-*Lena*. dechelachen-*Coopertorium*. harra-*Cilicium*. umbehane-*Vela*.
gemalet umbehange-*Aulaea*. ruggelachen-*Cortinae*. wol-*Lana*. fcapære-*Vellus*. flahf-*Linum*. æwirche-*Stuppa*. weppe-*Tela*. weppebon (leg. -boum)-*Telaria*. mittil-*Liciato-*
30 *rium*. weppegerete-*Insubuli*. ragin-*Radii*. kambe-*Pectines*. kunchela-*Colum*. fpinnela-*Fusus*. wirun-*Alibrum*. zainna-*Calathus*. wichelin-*Pensum*. haspel-*Netum* I *netula*.
uaden-*Fila*. meidinisporo-*Mataxa*. clovwelin-*Globellum*. fpuolen-*Panulae*. warf-*Stamen*. wefel-*Trama*. uizza-*Licia*. harleua-*Lienuënis* (sic; *forsitan leg. licium, quocum*
-et alibi vox teut. conjuncta legitur). rotphellol-*Coccum*. brunphellol-*Purpura*. fvarz-
35 phellol-*Ferrugo*. grunophellol-*Hyacinthus*. wæitinhellol-*Sandicium*. muggvnnexzi-*Conopeum*. lifta-*Limbus*. fovm-*Lacinia*, ora vestimenti. hantfcuch-*Chirotheca*. uuftilinga-*Wanti*. phofo-*Marsupium*. windinc-*Fascia*, it. *fasciale* I *fasciola* (Is. XIX. 33. 8.).
ovefano I fuaizduch-*Orarium* I *sudarium*. drât-*Spacus*. blezzo I elebetuoch-*Pittacium*.

VIII. 11.—14. De ornamentis et de vestibus cet.

witide I lefa-Suppara. cranz-Diadema. goltbant-Nimbus. hovt-Pileus. hovtelsnuor-Redimiculum. harfnur-Decerniculum. binda-Vitta. harfnur-Reticulum. undirbant-Discriminale. zophe-Antiae, cincinni prope aures dependentes. novscheliv-Bullae. örringe I orgolt-Inaures. halfboga-Circuli aurei, a collo pendentes. halfgolt-Monile I segmentum I serpentum. chetenneliv-Catellae. armbovge-Dextralia. boga-Armillae. spiegel-Speculum. spenule-Spinter. buchguortel-Ventrale. nadela-Acus. goltporto-Aurifrigium. hantwic (ap. Gerb. hantwinga)-Chirostringa. halftra-Succinctorium I brachiale. tocha-Pupa, apud mulieres simulacrum. bal-Pila. uingeriv-Annuli. balderich-Balteum, militare cing. gescuohc-Calceamenta. ledirhofun I bainberga-Ocreae, sunt tibialia calceam. 10 hofvn-Caligae, I caligulae.

VIII. 15. De mensis et escis.

tisc-Mensa. I libnar-Alimonia. fowrfal-Alimentum. frownda-Annona. gnuht-Opulentia. zovmuose-Pulmentum. ovberæze-Crapula. bolz-Lanticulum (Is. Ientaculum). imbiz-Prandium. mert-Coena. laib-Panis. erhabenbrot-Fermentatus. derbbröt-Azymus. 15 deifmo-Zyma. dinchelinbrot-Siligineus. canstella-Clibanicus (Is. clibanitius). flado-Liba I placenta I fertus. chovcho I ringila I stechilinc-Tortus. brexta-Crustula, panis oleo conspersus, in medio concavus et tortus. kraphun-Artocreae. kovcheliv-Frixillae. mele-Farina, cujus purgamenta sunt cliwe I gruoze. girftin mel-Alfita (ab ἀλφίτων). snidda-Buccella. brofema-Mica. deifmo-Fermentum. rov-Crudum. gerovftet-Frixum. gebraten-20 Assum. gechóchet-Coctum. gesotin-Elizum. gefalzen-Salsum. Ipec-Lardus. bacho-Perna. sculterra-Spatula. bovc-Armus. hamma-Suffrago. fpizbrato-Assatura. kelbrato-Dechallo (ap. G. decallo). smer-Aruina. smalz-Sagimen. anxlmero-Axungia. biz-Offa. stuche-Frustum. worst-Salsicia. wenst-Farcimen. flochbrato I fcovbeline-Indutillis. brot-Jutta. cæse-Caseus, quod careat sero, q. e. cæfewazer. bieft-Colustrum (Is. colostrum). 25 rennifal-Quactum. butere-Butirum. hovnic-Mel. wabo-Favus. êi-Ovum. totoro-Vitellius. kumbost-Lapastis. vaim-Repurgatio. fufin-Sorbitiuncula. fuuil-Episumen.

VIII. 16. De potu et coloribus vini.

tranc-Potio. wazer-Aqua. win-Vinum. most-Mustum. rotwin-Roseum v. goltfarwin-Succinatum v. wizwin-Amineum. luterwin-Limpidum v. opherwin-Infertum v. claine30 win-Honorarium v. furwin-Crudum v. lârre-Acinum. ezich-Acetum. lutertranc-Mulsum. ephiltranc-Hydromellum (Is. hydromeli). faicwin-Sucatum (Is. saccatum). meto-Medo (al. Medus, Is. Melus). drovfwîn-Faex. bier-Cervisia. grunzic-Celia. flscbrot-(Garum), liquor piscium salsus.

VIII. 17.—22. De vasis escariis et cet.

gebeta-Gavata (al. gabata). falzyaz-Salinum. ezichuaz-Acetabulum. lefel-Cochlear. naph-Patera. pecher-Cyathus. bechin-Baccaea. ampilla-Ampulla. urzil-Orca. labil-Labrum. tunna, covfa-Cupus I cupa. boden-Fundus. phundloch-Spiraculum. zapho-Serraculum I duciculum. lagella-Lagena. trahtære-Cantarius I tractarius. buotin-Dolium.

zuber-Tina. troch-Alveus. trövgelin-Alveolus. aimér-Hydria i situla. morsære-Mortarium. mælcfað-Mulgarium. sihe-Colum. gebeta-Capita (al. capis, capidis) i catinum. flafgun-Flasgones (Is. phlascae). boverfich-Uter. gellida-Gallida (al. galleta, galeta), secundum Priscian. galeola. crugela-Curruca (al. carrucha). coph-Scyphus. lit-Oper-
 5 sculum. chelech-Calix. schifelin-Cimbia (αἰσθιν). stovph-Potollicula (al. bot. batolica). phanna-Patella. havin, hauen-Olla. erinhaven-Lebetes. brivphanne-Sartago. rostphanne-Frixorium. glovthanne-Arula. rosthisen-Craticula. harst-Rogus. crowwel-Fuscinula i arpagu i fuscina, it. tridens. hahel-Gramacula (al. cremacula). phannunstil-Baxinus (Gerb. patinus). cruoc-Amphora. hantfað-Manile. falzlægella-Gitula. bovhse-Pyxis.
 10 kista-Cista. kistelin-Cistella. sac-Saccus. sechil-Marsupium. tasca-Pera i cassidile. curbeli-Fiscina. sätta i sovmerin-Canistrum. mistcorb-Cophinus. corb-Sporta, quod ab sparto i. e. bast fiat. mutte-Modius. sehtaere-Sextarius. kovrbelin-Sportula. meisfichar-Clitella. zeinna i creito-Calathus i cartallum. binekar-Alvear. cheiua-Cavea. cherz-Licinius. chercestal-Candelaferum (candelabrum). wæhsin kerza-Cereus. daht-Licnus
 15 (Is. lychnus). wich-Lucubrum, est modicus ignis stuppa ceraque formatus. harst-Pyra. rost-Rogus.

IX. 1.—8. De bellis cet.

ovrlouge-Bellum. geraize-Seditio. crædeme-Tumultus. fride-Pax. winecraft-Foedus. volcwic-Pugna, quae uno die confici potest. ainwic-Duellum. strit-Controversia. rov-
 5 20 Spolia. rerovb-Manubiae. vano-Vexillum. herihorn-Classicum. gewæfene i gefærewæ-Arma. wessa-Acies. sachs-Semispathium. helza-Capulus. mychellwert-Sica. svertscaida-Theca. svertvezel-Vagidilus. sperhovt-Radix. sper-Hasta. spiezstange-Contus. scaft-Hastile. scheftecrapho-Trudes, sunt hastae cum lunato ferro. spiez-Cuspis. heberspiez (leg. ebersp.)-Excipius. waidespiez-Venabulum. ger i halster-Phalarica. berfrit-Vinea.
 25 mango-Machina i tormentum. arnbruft-Balea. phederare-Ballista. slingera-Funda. uiderinc-Amentum. sper-Lancea. boge-Arcus. senewa-Chorda. bogesuoter-Coritus. strala-Sagitta. scefti-Spiculum. gelupet strala-Scorpio, sagitta venenata. phil-Pilus. chocher-Pharetra. bolz-Pulcio (al. bolta). schilt-Clypeus. schirmschilt-Ancile. hant-haba-Ancia (al. antia, ancea). halßberga-Lorica. helm-Cassis. cistrel (ap. Gerb. ciste-
 30 rella)-Galerus. chamb-Crista.

IX. 9. De instrumentis equorum.

gereita-Phalera. halßtra-Capistrum. britel-Frenum. gibiz-Salivares. zovhel-Habena. orginvn-Lupata. kanbritel-Camus. fatel-Sella. fatelbogen-Arces. foverbouge-Antela.
 35 2. astirraif-Postella. darnguordel-Cingula gen. fem. hulft-Ulcia i ulciturum. sovñ-Sagma. sporo-Calcar. sporleder-Calcarium. stegereif-Strepa (al. strepes, strepus) i sternipes (sternipes ap. G. hufisin). scherra-Strigilis. knebel-Columbar.

IX. 10. De alea.

scahzabel-Alea. zabelbrot-Pyrgus. steina-Calculi. zabelstaine-Inciti i ordinarii. worfel-Tesseræ, it. lepusculi. essi-Unio i canis (cf. Isid. XVIII. 65.). dâß-Binio. tria-Trio i
 40 suppus. quatter-Quatrio i planis (Is. planus). zingo-Quinio. sef-Senio. ðal-Pila.

*Notth. Ratom.
druke et truoke.*

IX. 11.—14. De legibus div. et hum. cet.

tægedinc-*Placitum*. hantfesti-*Cyrophographum* (chirogr.), cautio i scriptio. drovhe-*Pedices*. geisela-*Anguilla*, scotica. besimō-*Cathonus*.

IX. 16. De navibus.

scif-*Navis*. kiel-*Trieris*. scaltun-*Dromones* (Is. XIX. 1. 14.). inagun-*Rostratae naves*. 5 karradin i uernawn-*Calones*. kocho-*Musculus* (cf. *Gloss. Isid.*). flosscif-*Parca* (Is. *barca*). buzo-*Paro*, *navigium piratarum*. gnarrun-*Myoparo* i carabus i linter. | herikochun- *Celebra* i celices (Is. *celoces*). holchun-*Actuariae n.* uerscif-*Ypogavus* (sic, ap. *Gerb. Ypogavus*, Is. *Hippagogus*). scaltscif-*Pontonium*, *navigium fluminale*. nachon-*Annicae ex una trabe cavatae*. 10

IX. 17.—19. De partibus navium et armamentis.

pflitha-*Prora*. stierburc-*Puppis*. riemlovcher-*Columbaria* (Is. XIX. 2. 3.). balkun-*Angiavia* (al. *angaria*, *agearia*, Is. *agea*). doftun-*Transtra*, *tabulae ubi ramiges sedent*. ruder-*Remus*. lappo-*Palmula*, *extrema latitudo remi*. segilrovte-*Antennae*. malt-*Malus*. masthafta-*Modius*. weterhano-*Cheruca* (*ceruchus*). winta-*Trochlea*. stierruder-*Guber*. 15 naculum. stiernagel-*Clavus*. marstecho-*Tonsilla*. ancher-*Anchora*. segel-*Velum*. stierruoder-*Artemo*. sail-*Funis*. notgoz-*Tormentum* (Is. XIX. 4. 4.). lina-*Remulcum*.

IX. 20. De retibus.

segenna-*Sagena*. neze-*Rete*. necelin-*Retiaculum* (al. *reticulum*) it. parsq. senkil-*Funda* i jaculum. zuggegarn i asc hamo-*Traga* (Is. *tragum*) i verriculum. hamo-*Cassis*. 20 klebeneze-*Implagium* (Is. *symplogium*). iarch (ap. G. arhe)-*Plagae*, *dicuntur funes, quibus retia trahuntur circa imam et summam partem*. 61, 5.

IX. 21.—23. De instrumentis caementariorum et al.

pflaster-*Caementum*. mûrwaga-*Perpendiculum*. laiterra-*Scala*. spræta-*Norma*, it. *rubrica*. gemænze-*Pictura*. prunrôt-*Rubrica*, *rubea tinctio*. pensil-*Penicellum*, scribgezivg-*Cautio*. 25

IX. 24. De aratro vel plaustro.

gaiza-*Stiva*. sech-*Ligo*. scar-*Vomer*. riestra-*Dentilia*. phlugishobet-*Buris*. egida-*Erpica* i arpaga. filo-*Traheria* (al. *trageria*, *tragaria*) i epirhedia. wagen-*Plaustum*. dihsel-*Temo*. rât-*Rota*. uelga-*Canthi*. spaichun-*Radii*. nabe-*Modiolus*. ahse-*Axis*. lon-*Obex*. chiphe-*Humeruli*. spannagel-*Dentale*. iohe-*Jugum*. giechaln-*Tola* (ap. *Gerb. lora*). 30 laiter-*Clima* (ap. *Gerb. add. scala*). raitwagen-*Currus*.

IX. 24. De molendino et de pistrino.

movlin-*Molendinum*. cuorne-*Mola*. muolestain-*Molaris*. rennela-*Scussorium* (al. *scur-sorium*). wer-*Seclusa* (al. *sclusa*). phistrine-*Pistrinum*. ouen-*Clibanus*. pachgeschirre-*Cerealia*. multer-*Capisterium*. daictroc-*Ascia* i mina. ouenstab-*Ustularius*. chiffa- 35 *Tractula*. ouenwisc-*Furnitergus*. ouenscuozel-*Exes* i misellus (dim. vocis *misa*). ritera-*Cribrum*. fib-*Cribellum*. hæfib-*Sedatium*. redeftab-*Rotabulum*.

IX. 26. De lectis et sellis et aliis utens.

spanbette-*Lectica*. bette-*Stratus*. /uartbette-*Bajanula* (Is. *bajonola*, al. *bajulona*). waga- 3

Cuna. hāra-*Feretrum*. scranna-*Scamna*. hānkelin-*Scamnellum*. sidella-*Sedile*. stuol-*Sella*. stuol-*Axidonium*. tragestuol-*Gestatoria*. stuol-*Sagma*. nerla-*Cambucia* (al. *cam-buca*, *cambutta*). virga episcop. kaffa-*Capsa*. kelich-*Calix*. phaten-*Patena*. ouelati-*Oblata*. wizot-*Eucharistria*. rovchuaz-*Thuribulum*. wirochuaz-*Acerra* bligaiselun i
 5 blicolben-*Plumbatae*. licheftain-*Planatorium*. stecho i cholbq-*Fustis*. stab-*Baculus*.
 stab-*Scipio*. knovtel-*Ruterum*, *pastorum baculus*. stange-*Contus*. wazerwinda-*Haustra*.
 brunnekrafo-*Telo*, *lignum quo hauriunt aquas*. sprizza-*Simphonua* (σφῆρα). stamph-
Pila, *inferior pars*. stozi i stemphil-*Pilum*, *superior p.* subil i ligerinc-*Subtel*. wirt-
Tortus i *flexus*. merzruota (sic)-*Pertica*. krāpho-*Aspidiscos* (al. *aspidica*) gr. *uncinus*
 10 lat. i gumfo (al. *gumphus*, γόμφος). laist-*Callipodium*. flegil-*Tribula*. flegilbant-*Tribu-*
laculum. wanna-*Palavannus*. zvisella-*Furca*. recho-*Rastellum*. schuvella-*Pala*. | wint-
 scuvela i winda-*Ventilabrum*, *quo muscae abiguntur*. musualla-*Muscipula*. globo-
Decipula. strie-*Laqueus*. orlei-*Horologium*, *quod ibi horas legamus*, i. e. *colligamus*.
 laifa-*Sabona* (sapo). flito-*Traha*. toph-*Trochus*. tinctihorn-*Atramentarium*. valsttuol-
 15 Volhoctera (ap. Gerb. *volochtetra* Jun. 293. *Voloctena* et ib. 319: *Fultrum* stul. *Quidam*
dicunt hoc esse ualstâl). scæmel-*Scabellum*. vovzscæmel-*Suppedaneum*. stelza-*Trepetia*
 (ap. Gerb. *triplectia*, al. *tripedia*). brant-*Titio*. fivr-*Ignis*. rovch-*Fumus*. ganehaiſta-
Scintilla. rovz-*Fuligo*. spiz-*Veru*. flegil-*Percussorium* i cylinder. kerbesimo-*Verricu-*
lum. bër- *Item verris*.

20

IX. 27. De morbis et remediis.

herzifant-*Cardia*. stechedon-*Telum* (Is. IV. 6. 13.). crampho-*Spasmus*. schelmo-*Pesti-*
lencia. svindelod-*Schotomia* (Is. *scotoma*), *vertigo capitis*. uallendiv suht-*Epilepsia*.
 fnegil-*Rheuma cet. it. vomex* i mucco. snuderate-*Cartagus* (catarrhus). haifer-*Raucedo*.
 suoftunga-*Suspirium*. hovſta-*Tussis*. gegichte-*Paralysis*. getuanc-*Stanguinaria* (stran-
 25 guria). uzganc-*Diarrhoea*. roſennun-*Lentigo* (Is. IV. 8. 3.). flehtindez fiur-*Erysipela*.
 iukeda-*Prurigo* i petigo. | gelesuht-*Regius morbus*. anquaiz-*Pustula*. ſvil-*Callus*. ruf-
Rumex (al. *ramex*). bovfal-*Albugo*, (quod al. loco expl. *noster: macula in oculo* i mem-
 branula). ſver-*Sanies*. maſa-*Cicatrix*.

X. De interpretatione quorundam verborum superius praetermissorum.

fruuazunge-*Anathema*. nvot-*Anconiscos* (anconiscus, ἀνκωνίσκος, anco), *incastratura*
 (Papiae tabularum compaginatio). cordvan-*Aluta*. zuimelichan-*Bithalassum*, *bimariti-*
num. rinc-*Circus* i *cyclus*. muhlina i tafca-*Cassidile*. irminful-*Colossus*, *altissima co-*
lumna. certifal-*Crepundia*, *nutrimenta infantium*. ſtilo-*Clepo*. irſurin-*Coacuo*. ratſra-
 gunga-*Consultatio*. wildinaſo-*Copadium*, *quod in collo bovis* i *cujusque animalis jacet*
 35 (κονάδιον, Papias: *particula carnis*, quod Graeci *copadium* dicunt). dorn-*Dumus*.
 dowe-*Digero*. geſlaginez-*Ductile metallum*. ſnido-*Dolo*, las. frizzo-*Depasco*. ichtumben-
Desipio. tobizunga-*Deliramentum*. putil-*Emissarius*, *qui semper equabus interest* i
apparitor. rainelc roſ-*Admissarius*. ſcurpho-*Exentero* (al. *exintero*, *intestina eruo*).
 maſeron-*Extubero*. ſpalt-*Fissura*. roſto, herto, ribo, guito-*Frico*. zovbir-*Fascinum* i

fascinatio. lehin, wovcher-*Ferius* (al. *ferium*, *affarium*), *quaestus*, *usura*. zovbron-*Fascino*. brieuilin-*Phylacteria*. löelcuoha-*Fitones*. öuentwäsch-*Furnitergus*. wichunga-*Gesticulatio*, *motus musicus*. grino-Gannio. wollovel-*Involucrum*, *convolutio vestium*. hertilofi-*Insolentia*, *inquietudo*. zantwart-*In praesentia*, et est una pars orationis. holz-mvia-*Lamia*. screiz-*Larvae*. mtef-*Lanugo*. flehder-*Levigatus*, *limpidatus*. spifa-*Massa*, 5 *congestio cujusque rei*. heicho-Mingo I mejo. sverza-*Melanteria*, quo *denigratur corium*. e gester-*Nuditertius*. fadimon-*Neo*, *filo*. swimmo-No, *nato*. winchelmez-*Orthogonium*. zuomuose-*Obsonium*. chebesoth-*Pellicatus*. spriur-*Peripsima*. phiphiz-*Pituita*, *caligo* I *phlegma oculorum*, I *morbus capitis*, I *morbus in ore gallinarum*. cnito-Pinso. maminda I hulda-*Placor*. lena-*Reclinatorium*. gewom-Ringo, moereo, tristor los aperio. howo I grabo-10 Sario. naio-Sarcio. grabo I iuchö-*Scalpo*. ban-*Scitum*. ruhi-*Scabra*. niefunga-*Sternutatio*. galina-Sabrateria (al. *sabbateria*, *sabina*), *navis piratica*. heiza-*Stipteria*. brunia-*Thorax*, *facies* I *militare munimentum*. phant-*Vadimonium*. badeguwant-*Vestis mittatoria*. nazzet-Humidus. darri-Uredo. werbo-Vortex, vorago aquae.

Osanna in alterius linguae significatione transire in toto non potest. Osi enim 15 interpretatur salvifica anna, contrajectio est, quasi dicas: heilo aut willechomo, quasi barbarus dicat: wola herro heile gnadigo!

A p p e n d i x.

I. Glossae bonnenses,

ex Cod. MS. Bibl. Academiae Borussiae Rhenanae, alphabetice dispositae.

amphora-Acitula.
 arno-Meto, metis.
 aspunrinda-Scortia (cortex, l' écorce).
 atoch-Ebulum.
 barl-Rhombus.
 bafilisca-Musica.
 bienwrz-Ercantilla. biwrz it.
 bilifa-Lusquiomum (hyosquiamus, hyoscy-
 amus).
 binoz-Papyrus.
 birca-Betula.
 bilftzo-Sero, seras.
 biuoz-Valentina.
 boro-Terebro.
 brachwrt (tolle herbam, quae dicitur).
 brema-Rumex (herba).
 brotwrz-Git.
 bruigresso-Nasturtium.
 brucca-Pons.
 bungo-Bulbus.
 burgo-Vas.
 deik-Pista (i. q. mina, cf. Jun. 280.).
 distil-Calcatrippa.
 drufwrz-Millemorbia.
 dufbere-Mora.
 duokscera-Forfex.
 eberworz-Cardo rotunda. euerwrz-Cardo-
 pana (al. chamaeleon).
 eihhorno-Squiriolus.
 eiter-Pus.
 eppe-Selinon.

ésago-Juridicus, legis peritus.
 mik ewillet-Nauseo, as.
 farn-Filix.
 fastogifago-Affirmo.
 5 felthuon-Coturnix.
 fihfarn-Politrinchum.
 fihbóna-Lupinum.
 filoda-Polibam.
 finechal-Marathrum.
 10 flioz-Gummi.
 fluittiger-Profluga.
 furséitzo-Obpignero.
 geléhufe-Angina.
 gelita-Caleola (galea, dimin. a galea).
 15 gesedan harz-Colophonia, resina frixa.
 gesofen spoo (spec)-Lardi elixi.
 gohesamphora-Acitula. goiesamphera-
 Trifolia.
 grenfinc-Potentilla.
 20 gundreba-Acero.
 haloftra-Capistrum.
 hanof-Coniva (cannabis).
 hardenhoune-Hypericum.
 harrunga-Arrabona.
 25 harz-Terebinthus.
 hasonora-Didimo.
 hedornezzola-Urtica grenatica.
 heilhoibedo-Hermodactylus, i. e. allium
 agreste.
 30 héifo-Raucio, rausi.
 herdnuz (ertnuz)-Tubura.

herse-Milium.
heterich-Agaricum.
herzatharun-Caroticae, arteriae.
hintloipha-Ambrosia.
hol-Caverna.
hoppo-Lupinum.
hofennabvlo-Asparga.
hofenzunga-Boalca.
branca-Vitisalba (sic: vitis alba? viti-
cella?
hulef-Frisgone (frasca? taxus).
hundaz-Furfur, uris.
huombil-Oestrum.
inbot-Commonitorium, indiculum.
intlago-Ablego.
irwf-Solago major.
calc-Calx.
cardo-Calcatrippa.
keimac-Pellis hyacinthina.
kero-Traho.
kernela-Sarminia cet. kernela-Euphor-
bium. kernela-Cervifolium.
clar-Alumen.
clion-Furfures.
cnuflouch-Allium.
colgraf-Brassica.
collaza-Congesta.
conela-Timbre (thymbra, timbria), sa-
turegia.
cranuoz-Polpedum (polypodium).
cuilintberi-Coconidium (coccognidium).
lachan-Ependiten (al. Ependicen), melota,
quod et lebiton (lebetes, lebeta, Is. XIX.
22. 24. lebitonarium).
lauondola-Amanacus (amaracus).
letacha-Lapathum.
lewerca-Luscinia.
lidewrz-Sperentilla (al. satago).
liela-Vitisalba.

loch-Cepea.
loschi-Pellis lubricata.
lunestechol-Panacus.
manuwero-Arpentum, arpenna (al. ara-
5 peninis).
maoracha-Pertinaca (pastinaca).
marcstein-Limes.
matirna-Febrefugia (centaurea minor).
medewrz-Musica major.
10 melda-Hortulana.
mergil-Alumen.
mirredich-Raphanum,
multwerp-Talpa.
murmure-Musso.
15 nahtscado-Uva lupina.
naua-Mediola (al. modiolus).
nessiuurz-Sprintilla. nossfewrt-Gelisia.
neueger-Terebrum.
nua-Castratura.
20 nuil-Rancina (runcina).
oflun-Ascellae.
panna-Patella, frixorium.
porro-Euoporium (cf. 7, 20.).
pulei-Gliganum (glechon, γλίχων).
25 quecca v. stur.
queosiluer-Sulphur niveus.
radin-Nigella.
ratta-Glis.
reineuano-Tanacetum.
30 recho-Rastellum.
ribba-Lanceolata.
riga-Rubrica.
riuo-Frico.
roggo-Siligo.
35 roffestuf-Anagolum (anagalus).
rotlacha-Senecion (senetio).
ruf-Pustula.
runco-Sterto, stertis.
salzon-Sallio, sallivi.

fax, scera-*Forpex*, *icis*.
 segifna-*Falz*.
 selbeza-*Senecion*.
 selheila-*Frasia* (*frasium*).
 singruone-*Consolida mediana*,
 sifimbra-*Balsamita*.
 scaua-*Plana*.
 scelleurz-*Chelidonia major*.
 scera, zanga, cluoſt-*Forceps*, *ipis*.
 scereno-*Scurra*.
 selane (ſlangen)wrz-*Dracontea*.
 screcco-*Salio*. *scriecun. it.*
 scurf-*Tinnia* (*tinea*).
 ſloz-Sera.
 ſmero-*Pinguamen*.
 ſolach-Sodes, *sodis, i. e. porcorum*.
 ſpan-*Hastella*.
 ſpelza-Far.
 ſpil-Colludium.
 ſpinno-Neo, *nes*.
 ſplinza-Fifetera; *est etiam bestia maritima,*
quae aquam adtrahens et iterum effun-
dendo naves dimergit.
 ſplinza-Pessulus.
 ſprincwrz-*Lacteridia* (*Lathyris*).
 ſteinuarn-*Polypodium*. Itorkoſſnabul-(ge-
 ranium). ſtôzo-Pinso, *is*.
 ſturmo-Tumultuor.
 autstur aut quecca-Intiba.
 ſuam-*Flangns* (*fungus*).
 ſuerdela-Acorus?
 ſuinuwrz-Fromilla.
 ſuniha-Nepeta (Sinnau?).
 ſurogin-Caecutiens, *tis*.
 trehtire-Infundibulum.
 trehtere-Tructaria.
 troſwrz-Artrologia (*aristolochia*).
 umbitreda-Sanguinaria.
 vzraſco-Excreo.

veltquenela-Capillus Venerts.
 volgun-Canthi.
 vurmaziga-Cariosa.
 waga-Lanx.
 5 wegerich-Plantago.
 nuethil-Formeus, *i.*
 weſhlon (wehſlon)-Cambio, *campsi, cam-*
bire.
 vueſhſal (wehſal)-Cambium.
 10 weit-Sandix.
 wienwrz-Phoenicia herba.
 wicca-Vicia.
 wildekeruela-Sarminia.
 wildecuſuiz-Brionia.
 15 wildeminza-Colocassia.
 wllinga-Nausea.
 winda-Trochlea.
 wiruil-Vergulum.
 wiſewrz-Tithymallus.
 20 witherſluitiger-Transfuga.
 wizwrz-Dictamnium album.
 uullina (wullina)-Blandonia (cf. 7, 1.)
 zanga v. scera.
 ziga-Transtra.
 25 zugelindel bore (bere)-Turpisci (al. cha-
 melaeae) semen laureolae (Zylant.)

II. Glossae zwetlenses.

Gerberti It. Alemann. pag. 109 — 136.

30

Alphabetice.

ablege-Xenium.
 affun-Simiae.
 agaleie-Rhamnus.
 35 ahſa-Axis.
 ahtent-Autumant.
 alba-Subucula.
 ambleza-Musia, *mutia, cf. gl. Salom.*
 amphſla-Merulus.

analehan-*Fenulum* (*foenistum, a foenus*).
 analtanti-*Instantia*.
 anawanch-*Vestituram*.
 anawanta-*Versura*.
 anetcet (anatriet)-*Agramen, cangium* (ca-
 netum).
 angil-*Hamus*.
 anpogi-*Capuli, lecti funebres*.
 anspin-*Fertigines*.
 antelicher (al. altelicher)-*Avitus*.
 anthepida-*Sustentaculum*.
 anticha-*Anicula*.
 antrecho-*Anetus*.
 antlagat-*Abjurat*.
 anstozit-*Arietat*.
 antwich-*Cede loci*.
 araweizzi-*Aruillas*.
 argipo-*Dedo*.
 aruaraniu-*Deprehensa*.
 asc-*Frazinus*.
 asclonch-*Ascolinum*.
 asco-*Thymallus*.
 aspa-*Tremulus*.
 atach-*Ebulum*.
 awica-*Avium. it. devium*.
 az-*Esus*.
 bad-*Balneum*.
 balch-*Follis*.
 ber-*Verres*.
 bibar-*Fibar (castor)*.
 bilifa-*Jus (leg. jusquiamus, βεζόμας)*.
 biment-*Aromata, pimenta*.
 biroboum-*Piretum (pirus)*.
 bischinto-*Decortico*.
 bischirmida-*Defensa*.
 bispernida-*Offensio*.
 bistumbilo-*Abtrunco*.
 bivilter-*Acesus, acerrimus*.
 bizello-*Deputo*.

bizzo-*Morsus*.
 blauarwer-*Cyaneus*.
 bora-*Furfuraculum* (al. *furaculum, foraculum*), *terebra*.
 5 bouh-*Armilla*.
 boumscabo-*Planatorium; it. Planas*.
 brachinna-*Canilla*.
 bramili-*Vepracula*.
 brant-*Torris*.
 10 bremo-*Asilus, oestrus et albanus synon.*
 bruta (Ed. britta)-*Nurus*.
 bruotchappo-*Fotor*.
 bruothenna-*Favenis (fovenis a fovere)*.
 brutipeto-*Paranympha* (—phus).
 15 buchchaxera-*Armarium*.
 damili-*Dama*.
 danacheri-*Averte*.
 degin-*Athleta*.
 dempfunga-*Offocationem*.
 20 dinch-*Mallum*.
 dinchil-*Magadarim, genus frugis (μαγύ-
 δαρις; Salom. fol. 124. col. b. Maga-
 darim, quod significat genus frugis, id
 est caulis; alii idipsum dicunt esse*
 25 *siliginem)*.
 dinchstuol-*Curriculum*.
 dincman-*Decurio*.
 dioch I huf-*Femora*.
 dioch-*Femen*.
 30 dionst-*Obsequalem*.
 difla-*Temo, longitudo aratri I plaustr.*
 dorndrail-*Furvarius* (al. *furfurio, cf. 5, 8.*)
 doupun-*Domo*.
 drat-*Drudis*.
 35 driscupil-*Limes (limen)*.
 dropfo-*Gutta*.
 druos-*Glandium* (γλόσσ; Salom. sic exhi-
 bet: *Glandium dubium*).
 druos-*Funiculos. 1. sec. obert. funiculos.*

drūsili-Glandula[s].
 dunewengi-Timpora, loca vicina oculis.
 dwerahiu-Divortia.
 ebenin-Iustitia (Ed. ebenim-Iristitia, cum
 nota: Quis haec extricet?)
 ebinalter-Aequaeuus.
 egida-Erpica (erpica.)
 egin-Alodis.
 ehar-Spica.
 ehar-Arista.
 eichila (Ed. eichib)-Glans.
 éichilen-Glandes.
 eichin-Iligneus.
 einwig-Monomachia.
 einwrz-Intuba (intyba), genus herbae.
 elenta-Bargina, peregrina.
 ellinpogo (Ed. ellingogo)-Alen(us), alena
 (ἀλίνη).
 eloho-Alx (cf. 4, 2.).
 elwaz lachan-Sacellum (sacellum, βαλαν-
 τίδιον, μαρσπίον) crisum (χρυσόον; est
 enim elwaz-fulvum, sec. Doc. Misc. I.
 209.
 engerrinch-Anger (aut vermis, aut serpens,
 cf. Joh. Jan. v. Anger).
 engirinch-Curculio vermis frumenti (cf.
 5, 19.).
 enchil-Tala (talus).
 -epfich-Apium.
 erdenita-Distensio.
 erdnuz-Tubera, genus cibi.
 erle-Alnus.
 ertper-Fraga poma agrestia.
 etisa-Addax?
 ezzigfaz-Acetabulum.
 galla-Fel.
 galliner-Fellineus.
 galza-Fucula.
 ganazzo-Anser.

garawa-Taga (Toja, plur. a gothico tani,
 opus, nisi taga originem capiat a lat. ta-
 gere; in Ed. male conjungitur cum tae-
 dia, a quo valde abhorret).
 5 garawin-Paratura.
 gartwrza-Abrotanum.
 gebita-Galletum (al. galeta cet. cf. 15, 36.).
 geheizo-Polliceo.
 geizpoum-Lothon (λωθός) genus arboris, lat.
 10 mella.
 geinigo (Ed. genugo)-Aduno (Salom. addit;
 jungo).
 geisela-Anguria, vulgo scutica.
 geleluht-Emetritea (Ed. emetrecius,) ημι-
 15 τριτος).
 gellita-Callicula.
 geluht-Libitus.
 gerstmel-Alfida (cf. 15, 36.).
 getroc-Phantasma, visio mala et vana.
 gewift-Textura.
 gibarti-Sinbubium (synzugium).
 giblaio-Conflo.
 gibundelin-Fasciculus.
 gidawiti-Digestio.
 25 gidigini-Militia armatorica.
 giduerch, gidwerch-Pumilio.
 giero-Condo.
 gifluzzida-Fluentum.
 gigetun (gigenun)-Capistris (gigi, capis-
 30 trum h. l. mīhi videtur idem esse ac fidi-
 culae aut columbar 16, 36. Knebel,
 Bremse).
 gigozzaner-Conflatilis.
 gigraben-Sarcularis.
 35 giheizit-Promissum.
 gihonter-Inpuratus (inpurus).
 gikahetio-Fucata.

Reliqua seq.

